

คุณลักษณะและกระบวนการ ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ของประเทศฟินแลนด์

โดย Dr.Marja-Leena Heikkila-Horn
วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

เสนอ

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม)
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

๑๕๕.๒๕๕๔๘๓ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังงานแผ่นดินเชิงคุณธรรม
ศ ๘๑๗ คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
ของประเทศฟินแลนด์
ศูนย์คุณธรรม., ๒๕๕๘
๗๕ หน้า
ISBN. 974-93862-2-1
๑. คุณธรรมจริยธรรม ๒. ชื่อผู้แต่ง
๓. ชื่อเรื่อง

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พฤษภาคม ๒๕๕๘ (สิ่งพิมพ์ฉบับที่ ๑๐/๒๕๕๘)

โดย

Dr.Marja-Leena Heikkila-Horn

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

จำนวน

๕,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังงานแผ่นดินเชิงคุณธรรม

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้

(องค์การมหาชน)

๕๒๘ บ้านพิษณุโลก (อาคาร ๒ เรือนโล่ภา)

ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๘๓๑๐-๑๒, ๐ ๒๒๘๒ ๗๓๑๘-๒๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๘๓๑๑

Web site: <http://www.moralcenter.or.th>

ผู้พิมพ์

ทำหุ้่นส่วนจำกัด วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น

เลขที่ ๓๒/๕๕ รามอินทรา ๖๕

แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กทม. ๑๐๒๒๐

โทรศัพท์ ๐-๒๕๐๘-๔๔๘๘

โทรสาร ๐-๒๕๐๘-๔๔๕๖

คำนำ

การศึกษารวบรวมองค์ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นภารกิจหนึ่งที่ฝ่ายวิจัยและจัดการความรู้ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรมให้ดำเนินการเพื่อการศึกษาวิจัยคุณลักษณะ และกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศต่าง ๆ ที่มีภาพลักษณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นรูปธรรมรวม ๑๐ ประเทศ ได้แก่

๑. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศแคนาดา

๒. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเยอรมัน

๓. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเกาหลี

๔. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศศรีลังกา

๕. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

๖. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไต้หวัน

๗. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศสวิตเซอร์แลนด์

๘. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศอินเดีย

๙. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของ
ประเทศเวียดนาม

๑๐. คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
ของประเทศนิวซีแลนด์

สำหรับรายงานการวิจัย คุณลักษณะ และกระบวนการปลูกฝัง
คุณธรรมจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์ ฉบับนี้เป็นรายงานวิจัย ที่ได้รับ
ความอนุเคราะห์จาก Dr. Marja-Leena Heikkila-Horn ซึ่งเป็นชาว
ฟินแลนด์ได้เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลา ๘ ปี ปัจจุบันเป็น
อาจารย์พิเศษสอนอยู่ที่วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

ศูนย์คุณธรรมขอขอบคุณ Dr. Marja - Leena Heikkila -
Horn เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ที่อุตสาหะวิเคราะห์เรียบเรียงรายงานฉบับนี้
และขอขอบคุณ ผศ.ทวี แก้วละเอียดและคณะ รวมทั้ง รศ.ดร.สงคราม
ธรรมมิญช์ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ผู้สำเร็จการศึกษา
จากประเทศฟินแลนด์ที่ได้ช่วยกรุณา ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อให้รายงาน
มีเนื้อหาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ศูนย์คุณธรรมจะได้นำข้อมูลไปสังเคราะห์ร่วมกับ
ผลงานวิจัยอีก ๙ ประเทศเพื่อการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนา สังคม
ไทยให้เป็นสังคมดีมีคุณธรรมต่อไป

นางสาว-ร พุ่มทรัพย์

(นางสาวรวิชาติ พุ่มทรัพย์)

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

คำชี้แจง

เป็นการได้รับเกียรติอย่างสูงที่มีโอกาสได้ทำงานร่วมกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม)

ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมคือระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์และการวิเคราะห์ว่าผู้ให้ความรู้มีแนวคิดและรูปแบบอย่างไรในการอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กรุ่นใหม่

รายงานวิจัยนี้ได้แนะนำประเทศฟินแลนด์อย่างสั้น ในแง่ของประวัติศาสตร์ของคนฟินน์และระบบการศึกษาที่ผ่านมา การศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นเหตุผลหลักของการเกิดการฉ้อราษฎร์บังหลวงที่ต่ำ แต่หน้าที่ที่สำคัญของการศึกษา คือ การถ่ายทอดคุณค่าของการอยู่ร่วมกันไปสู่สังคมของเด็กรุ่นใหม่ต่อไป ด้วยเหตุนี้คนฟินน์จึงมองเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันและคุณค่าของจิตใจ ในทุกสังคมซึ่งได้สะท้อนกลับมาที่ระบบของการศึกษา

ข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยนำเสนอไว้ในตอนท้ายของรายงาน ด้วยความหวังเล็กๆ ว่าจะได้ถูกนำไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นกับคนไทยอย่างจริงจัง

ข้าพเจ้ารู้สึกขอบคุณอย่างจริงใจที่ศูนย์คุณธรรมได้ให้โอกาสในการทำงานครั้งนี้ และมีมิตรภาพความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ทุกท่าน ขอขอบคุณผู้ร่วมงานและเพื่อนๆ ซึ่งคอยช่วยเหลือ ในการเก็บข้อมูลและให้ความเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อรายงานวิจัยฉบับนี้

Dr.Marja-Leena Heikkila-Horn

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

วัง

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

องค์การความโปร่งใสสากล (Transparency International - TI) ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ได้จัดอันดับประเทศฟินแลนด์ว่าเป็นประเทศ ที่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงน้อยที่สุดติดต่อกันมาหลายปี ประเทศอื่นๆ ที่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงน้อย ได้แก่ เดนมาร์ก ไชล์แลนด์ สวีเดน นิวซีแลนด์และสิงคโปร์ประเทศเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องเป็นประเทศ ผลิตสินค้าจำนวนมหาศาลสู่ตลาดโลก แต่สามารถจัดให้ประชาชนของตนมีวิถีชีวิตที่สุขสบายและมั่นคงได้¹ ประเทศที่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงสูง ได้แก่ อินโดนีเซีย บังคลาเทศ เคนยา อังกฤษ โกลาไนจีเรีย และปารากวัย ซึ่งเป็นประเทศที่ร่ำรวยด้านทรัพยากรธรรมชาติ แต่ถูกชนชั้นนำที่เห็นแก่ตัวบริหารงานผิดพลาดและปล้นทำลายทรัพยากรไป

ข้อสรุปที่ได้จากสถิติดังกล่าว มีความสัมพันธ์แบบปฏิภาคระหว่างมาตรฐานการครองชีพที่สูงกับระดับการฉ้อราษฎร์บังหลวงที่ต่ำ เมื่อไม่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือมีในระดับต่ำจึงเอื้อให้ประเทศเหล่านี้สามารถจัดให้มีระบบบริการสาธารณสุขและการศึกษาที่ดี โดยประชาชนเสียค่าใช้จ่ายน้อย รวมทั้งเอื้อให้สามารถปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ สามารถรับประกันสิทธิมนุษยชน และสิทธิทางประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนทั้งหมดได้ โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อเพศ อายุ ศาสนา ชนชั้น และเชื้อชาติ

การศึกษาถือได้ว่าเป็นเครื่องมือทางสังคมที่สำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ชุมชนที่เข้มแข็ง ที่มีธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี มีสวัสดิการและ ความเจริญรุ่งเรือง ในระบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี

1. www.transparency.org/pressreleases archive/2002.

(ข)

เป็นเรื่องสำคัญมากที่ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี หรือบุคคลในคณะรัฐบาล ต้องไม่ดำรงตำแหน่งอื่นใดในองค์กรของรัฐ หรือธุรกิจเอกชนที่อาจ กิดขวางการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรัฐมนตรี ในประเทศฟินแลนด์ความโปร่งใส ในการบริหารรัฐกิจ หรือการบริหารจัดการภาครัฐ ได้กำหนดให้ข้าราชการ ระดับสูงสุด ต้องแสดงความมุ่งมั่นต่อหน้าที่โดยไม่ประกอบอาชีพ ที่สองหรือไม่มีตำแหน่งอื่นใดอีก ฟินแลนด์เป็นหนึ่งในประเทศแรก ๆ ที่มีการจัดสรรงบประมาณแก่พรรคการเมือง มีการประกาศเผยแพร่เรื่อง การให้เงินอุดหนุนเพื่อการเลือกตั้งให้รู้กันทั่วไป ซึ่งส่งผลให้สามารถจัด ผลประโยชน์ทับซ้อนและการฉ้อราษฎร์บังหลวงได้ ² พรรคการเมืองที่ได้ คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละ 5 ของผู้มาลงคะแนน จะไม่ได้รับงบประมาณ จากรัฐ

จะสังเกตได้ว่าการสอนคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนตั้งแต่ เยาววัย ทางราชการไม่สามารถเข้าไปมีอิทธิพลกับสิ่งที่เกิดขึ้นในบ้านได้ แต่ทันใดที่มีการส่งลูกไปศูนย์รับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนอนุบาลหรือศูนย์ การศึกษาก่อนวัยเรียนในรูปแบบอื่นๆ ฝ่ายศาสนจักรและรัฐจะเริ่มมีบทบาท ในการอบรมสั่งสอนคุณค่าทางคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน กระบวนการ ปลุกฝังดังกล่าวเป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งครูและพยาบาลในระดับการศึกษา ก่อนวัยเรียน ได้รับการฝึกอบรมทางคุณธรรมจริยธรรมมาแล้วและจะส่งผ่าน ค่านิยมดังกล่าวไปสู่เด็กต่อไป

ประเด็นที่สำคัญคือ ในฟินแลนด์ห้ามการตีเด็ก หรือทำโทษทาง ร่างกายซึ่งเหมือนกับในประเทศตะวันตกอื่นๆ ดังนั้นแทนที่ผู้ปกครองและครู จะตีเด็กเป็นการลงโทษก็จะมีการอธิบายซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่าเด็กทำผิดอะไร

2. Koskinen 2003.

(ค)

ทำไมผู้ใหญ่จึงโกรธ จึงต้องทำให้เด็กเข้าใจว่าสิ่งที่เด็กทำเป็นอันตรายต่อตนเองหรือต่อผู้อื่น กระบวนการนี้ใช้เวลาและบางครั้งเป็นเรื่องที่ทำให้ประสาทเสียด้วย นี่เองเป็นก้าวแรกที่เด็กได้เรียนรู้การใช้ความรู้สึกและเหตุผล เป็นเครื่องมือหรือมาตรการช่วยการตัดสินใจว่าอะไรผิดอะไรถูก

มีการสอนคุณธรรมจริยธรรมในวิชาศาสนาหรือวิชาปรัชญาชีวิต ตั้งแต่ในระดับการศึกษาพื้นฐาน จนถึงมัธยมปลาย แม้ว่ากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจะขึ้นอยู่กับครูมากก็ตาม แต่การเรียนการสอนค่อนข้างยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการอภิปรายทั่วไปในห้องเรียนเรื่องความถูก ผิด ชั่ว ดี โดยนักเรียนเองเป็นผู้ให้คำจำกัดความไม่ใช่ครู ครูเพียงแต่ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา ปรัชญา หรือระบบกฎหมาย ทำயที่สุดขึ้นอยู่กับผู้เรียนว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธหลักคุณธรรมของสังคม เด็กวัยรุ่นมักจะขบถหรือดื้อรั้น เป็นวัยที่จะต้องผ่านด้านทดสอบอีกหลายด้าน

ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ สังคมที่แวดล้อมมีบทบาทสนับสนุนการเรียนการสอนคุณธรรมและหลักการต่าง ๆ ของครูและโรงเรียน ถ้าสังคมโดยรวมมีความฉ้อฉล ก็ยากมากที่จะจูงใจแม้แต่เยาวชนที่มีอุดมคติสูงให้ประพฤติปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกต้องของสังคม

ถ้าพ่อแม่ต้องจ่ายค่าน้ำร้อนน้ำชาเพื่อให้ลูกได้เข้าเรียน ถ้าเด็กเห็นการโกงการสอโดยครูไม่ว่าอะไร คุณธรรมจริยธรรมก็จะเป็นเพียงแนวคิดนามธรรม ซึ่งไม่สัมพันธ์กับความเป็นจริงในชีวิตเลย

ในกรณีฟินแลนด์จะเห็นว่าสถานการณ์โดยรวมสนับสนุนการสอนจริยธรรมในโรงเรียน เด็กนักเรียนมีความเสมอภาคกัน **มาตรฐานโรงเรียนทัดเทียมกันทั้งในเมืองหลวงและในชนบทที่ห่างไกล** เด็กมัธยมปลายทุกคนต้องพยายามสอบให้ผ่านการสอบวัดความรู้ซึ่งเป็นข้อสอบมาตรฐานเหมือนกัน

(ง)

การโกงในการสอบจะถูกลงโทษแรงมาก ปกติเด็กที่โกงจะถูกให้ออกจากโรงเรียนเป็นเวลา 1 ปี แต่ในกรณีการสอบวัดความรู้ คนโกงจะถูกห้ามสอบตลอดชีวิตในระดับมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยไม่เคย ได้ยินใครที่พยายามโกงเพราะว่าถ้าถูกจับได้จะถูกไล่ออก ความอับอายจะสูงมากจนเกินกว่าที่จะมีใครกล้าที่จะทำ

ระบบการศึกษาที่เข้มงวดทำให้ประชาชนทั้งมวล เป็นผู้ปฏิบัติ ตามกฎหมาย เมื่อสังคมทั้งมวลยึดถือกฎหมายระบบการศึกษา ที่เข้มงวด จึงคงอยู่ได้ เป็นการยากที่จะให้ข้อเสนอแนะ หรือทางออกต่อปรากฏการณ์ ที่ซับซ้อน ประเทศไทยได้ดำเนินการหลายอย่าง เพื่อปรับปรุงการศึกษาและ ลดการฉ้อราษฎร์บังหลวงบ้างแล้ว กรณีของฟินแลนด์อาจให้แนวคิดเพื่อนำไป ทดลองใช้ได้

สรุปความเชื่อมโยงระหว่างคุณธรรมจริยธรรมกับการศึกษาและ สังคมในประเทศฟินแลนด์

1. สังคมฟินแลนด์ยึดถือร่วมกันเรื่องจริยธรรมและค่านิยมที่มี รากฐานมาจากศาสนารวมถึงปรัชญาชีวิต อุดมคติทางการเมืองและแนวคิด เรื่องความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเป็นธรรม ความรับผิดชอบของบุคคล ต่อการตัดสินใจในการกระทำของตน

2. สถาบันครอบครัวและระบบการศึกษามีบทบาทส่งเสริมสนับสนุน ค่านิยม ดังกล่าวข้างต้น

3. ครอบครัวเป็นผู้ฝึกสอนบุตรธิดาให้เป็นคนซื่อสัตย์อย่างแท้จริง มีวินัยในตนเองและรับผิดชอบต่อการกระทำของตน เด็กเล็ก จะได้ฝึก ความรับผิดชอบเริ่มจากการบริหารเงินค่าขนมรายสัปดาห์ การตัดสินใจ เลือกซื้อเสื้อผ้า การเลือกที่จะใส่ชุดอะไรไปโรงเรียนอนุบาล เด็กจะได้ รับการฝึกให้มีวินัยในตนเองอย่างเข้มงวด เช่น การได้รับอนุญาตให้ซื้อ

(จ)

ขนมหวานได้ลัปดาห์ละหนึ่งครั้ง ปกติผู้ปกครองจะกันบุตรธิดาไม่ให้ดู โทรทัศน์ และเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ผู้ปกครองจะอ่านหนังสือให้ฟังแทน หรือพาไปทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น วาดน้ำ เล่นสกี เล่นสเก็ตน้ำแข็ง ฝึกลูกเสือ หรือเนตรนารี หรือไปเรียนดนตรี เด็กทุกคนจะได้รับบัตรห้องสมุดสาธารณะ เมื่อเริ่มอ่านหนังสือได้ และจะมีการกระตุ้นให้เด็กไปแผนกหนังสือเด็ก ในห้องสมุดสาธารณะซึ่งมีอยู่ในทุกเมือง ชานเมือง และหมู่บ้าน

4. ในฟินแลนด์มีการให้ความสำคัญสูงเรื่อง ความเสมอภาค ระหว่างเขตเมืองและชนบท และภูมิภาคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก หรือภาคตะวันตก ดังนั้นโรงเรียนประถมและมัธยมทุกโรงทั่วประเทศ จึงมีความพร้อม ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ทัดเทียมกัน ปกติผู้ปกครองไม่สามารถเลือกได้ว่าจะส่งบุตรธิดาไปโรงเรียนการศึกษา พื้นฐานไหน แต่ต้องส่งลูกไปโรงเรียนที่ใกล้บ้านมากที่สุด ถ้าผู้ปกครอง ย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ ก็จะมีการจัดที่เรียนให้ใหม่ในโรงเรียนที่ใกล้บ้านที่สุด นอกจากนั้นครูทุกคนได้รับการศึกษาและอบรมอย่างเสมอหน้ากันและยึดถือ ค่านิยมทางสังคมเดียวกันกับผู้ปกครอง

5. กฎหมายในฟินแลนด์ห้ามการตีเด็กหรือทำโทษทางร่างกาย ทั้งครูและผู้ปกครองต้องใช้เหตุผลในการอธิบายให้เด็กฟังว่าอะไรผิด อะไรถูก ด้วยวิธีการเช่นนี้เองจึงเชื่อได้ว่าเด็กจะเข้าใจว่าทำไมผู้ใหญ่จึงห้าม การทำบางอย่าง รวมถึงเข้าใจว่าการกระทำที่ผิดจะเป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

6. ที่โรงเรียนมีการเน้นให้เด็กมีความซื่อสัตย์อย่างแท้จริง การโกง ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด ๆ เป็นเรื่องที่สังคมไม่ยอมรับ ผู้ปกครองจะไม่จ่ายเงิน ค่าน้ำร้อนน้ำชา หรือจ่ายเงินใต้โต๊ะให้แก่ครู การสอบวัดความรู้ระดับชาติ ก็เป็นกลไกสำคัญที่ประกันว่าโรงเรียนทุกโรงต้องได้มาตรฐานเดียวกันเพื่อ

(จ)

ที่ว่าเด็กนักเรียนทุกคนสามารถสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลายได้ และโดยที่โรงเรียนทั้งหมดโน้มเอียงไปทางการสอบวัดความรู้ การเรียนการสอนในโรงเรียน จึงต้องมีมาตรฐานทัดเทียมกันทุกโรงเรียนและทุกพื้นที่ของประเทศ

7. สังคมมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการปลูกฝังค่านิยม และคุณธรรมต่อจากผู้ปกครองและครู คำสอนทางคุณธรรมไม่ว่าจะโยงกับศาสนาหรือไม่ก็ตามจะไม่ยั่งยืนและจะไม่มีผลเลย ถ้าไม่อยู่ในบริบทของสังคม กล่าวคือ ค่านิยมที่โรงเรียนปลูกฝังแก่เด็กก็ต้องมีการถือปฏิบัติหรือยอมรับในสังคมด้วย มิฉะนั้นคำสอนทางคุณธรรมก็จะเป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระ หรือเป็นเสมือนปากว่าตาขยิบ

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
บทนำ	1
บทที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเทศฟินแลนด์	7
ประวัติศาสตร์ประเทศฟินแลนด์	8
ระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์	10
บทที่ 2 ระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์	13
2.1 การศึกษาก่อนวัยเรียน	13
2.2 การศึกษาพื้นฐาน	18
2.3 การศึกษาหลังการศึกษาพื้นฐาน	24
2.3.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	24
2.3.2 การสอบวัดความรู้	25
2.3.3 การอาชีวศึกษา	29
2.3.4 ดนตรีและศิลปะศึกษา	29
2.3.5 การศึกษาที่ใช้ภาษาสวีเดนเป็นสื่อการเรียนการสอน	29
2.3.6 โรงเรียนพิเศษ	30
2.3.7 การศึกษาเอกชน	31
2.4 การอุดมศึกษา	31
2.4.1 มหาวิทยาลัย	32
2.4.2 โพลีเทคนิค	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5 การศึกษาผู้ใหญ่	35
2.6 การเรียนรู้ตลอดชีวิต	36
2.7 เงินทุนเพื่อการศึกษา	36
บทที่ 3 การศึกษาฝึกหัดครู	39
3.1 วิทยาลัยครู	39
3.2 มหาวิทยาลัย	40
3.3 ลำดับความสำคัญเร่งด่วนของการพัฒนา การศึกษาในฟินแลนด์	40
บทที่ 4 การศึกษาศิลธรรม	43
4.1 การสอนศาสนาในโรงเรียน	44
4.1.1 หลักสูตรศาสนาในโรงเรียนการศึกษาพื้นฐาน	44
4.1.2 หลักสูตรศาสนาในโรงเรียนมัธยมปลาย	45
4.2 การศึกษาคุณธรรมโดยไม่โยงกับศาสนา	47
4.2.1 การสอนปรัชญาชีวิตหรือการกำหนด มุมมองต่อโลก	47
4.2.2 หลักสูตรปรัชญาชีวิต	48
4.2.3 เป้าหมายการสอนวิชาปรัชญาชีวิต	50
4.2.4 สรุปการสอนจริยธรรม	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 องค์การเยาวชน	53
4.3.1 ปัญหาสังคมและค่านิยมของเยาวชน	54
4.3.2 กิจกรรมลูกเสือ	55
4.3.3 สหประชาชาติ	57
4.3.4 องค์การการเมืองของเยาวชน	58
4.4. การประกอบพิธีศีลมหาสนิท	59
4.4.1 หลักสูตรการศึกษาเพื่อเข้าพิธีรับศีลมหาสนิท	59
 บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	 61
 เอกสารอ้างอิง	 67
ภาคผนวก	71

ว่าง

บทนำ

การฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นปัญหาในหลายประเทศ พจนานุกรมให้ความหมายการฉ้อราษฎร์บังหลวงว่าหมายถึง "พฤติกรรมที่ไม่สุจริตหรือผิดกฎหมายของผู้มีอำนาจ" หรือ "การกระทำที่ทำให้บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากมีคุณธรรม เป็นไร้คุณธรรม หรือผลจากการกระทำนั้น ๆ" การฉ้อราษฎร์บังหลวงยังหมายถึง "การจงใจใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อกระทำการทุจริต หรือผิดกฎหมาย โดยหวังได้รับเงินทองหรือประโยชน์เป็นการตอบแทน" ³

เรามักจะเห็นว่าการจ่ายเงินได้โตะ เพื่อประโยชน์บางอย่างเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง อย่างไรก็ตามการฉ้อราษฎร์บังหลวงมีความหมายที่กว้างกว่าการทำธุรกิจแบบแอบแฝง หรือการจ่ายเงินสินบนเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร นักภาษาศาสตร์อาจกล่าวถึงการฉ้อฉลทางภาษาเมื่อมีการให้ความหมายแก่คำใหม่หรือการออกเสียงคำที่เปลี่ยนไปจากเดิม แม้แต่พระสงฆ์ในพุทธศาสนาในประเทศไทย หรือประเทศอื่น ๆ ที่นับถือพุทธศาสนาก็อาจกล่าวว่า ศาสนาพุทธมีการบิดเบือนไป อันเป็นผลจากระบบบริโภคนิยมหรือโลกาภิวัตน์

การฉ้อฉลในทางเศรษฐกิจจึงมักจะพบในประเทศกำลังพัฒนา มากกว่าในประเทศพัฒนาแล้ว

3. Oxford Advanced Learner's Dictionary. Sixth Edition, 2003.

2

องค์การความโปร่งใสสากล (Transparency International - TI) ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน ได้จัดอันดับประเทศฟินแลนด์ว่าเป็นประเทศที่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง น้อยที่สุดติดต่อกันมาหลายปี ประเทศอื่น ๆ ที่มีฉ้อราษฎร์บังหลวงในระดับน้อย ได้แก่ เดนมาร์ก ไอซ์แลนด์ สวีเดน นิวซีแลนด์ และสิงคโปร์ ประเทศเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องเป็นประเทศผลิตสินค้าจำนวนมากมหาศาลสู่ตลาดโลก แต่สามารถจัดให้ประชาชนของตนมีวิถีชีวิตที่สุขสบายและมั่นคงได้ ⁴

ประเทศที่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงสูงตามรายงานขององค์การความโปร่งใสสากล ได้แก่ อินโดนีเซีย บังคลาเทศ เคนยา อังกฤษ ไนจีเรีย และปารากวัย ⁵ ซึ่งเป็นประเทศที่ร่ำรวยด้านทรัพยากรธรรมชาติ แต่ถูกขโมยขโมยนำที่เห็นแก่ตัวบริหารงานผิดพลาดและปล้นทำลายทรัพยากรไป

ข้อสรุปที่ได้จากสถิติดังกล่าวคือ มีความสัมพันธ์แบบปฏิภาคระหว่างมาตรฐานการครองชีพที่สูงกับระดับการฉ้อราษฎร์บังหลวงที่ต่ำ การปลอดจากการฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือมีการฉ้อราษฎร์บังหลวงในระดับต่ำเอื้อให้ประเทศเหล่านี้สามารถจัดให้มีระบบบริการสาธารณสุขและการศึกษาที่ดี โดยไม่แพงแก่ประชาชนได้ รวมทั้งเอื้อให้สามารถปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ สามารถรับประกันสิทธิมนุษยชนและสิทธิทางประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนทั้งหมดได้ โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อเพศ อายุ ศาสนา ชนชั้น และเชื้อชาติ

การฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนมาก ไม่ใช่เป็นปัญหาทางคุณธรรมของนักการเมือง ข้าราชการและนักธุรกิจ การฉ้อราษฎร์

4. www.transparency.org/pressreleases_archive/2002.

5. www.transparency.org/pressreleases_archive/2002.

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

บังหลวงมีผลกระทบต่อประชาชน ทำให้รู้สึกถูกกดดันให้ต้องตัดสินใจบน
ไปเสียเกือบทุกเรื่อง อาทิ เรื่องการศึกษา ที่อยู่อาศัย การกู้ยืมเงินจากธนาคาร
การทำงานทำ การเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน การก่อสร้างและบำรุงรักษา
สิ่งที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น⁶

จึงกล่าวได้ว่าการฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นอันตรายต่อการพัฒนา
และเป็นภัยคุกคามต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในหลาย ๆ ด้าน
การฉ้อราษฎร์บังหลวงมีผลกระทบทางลบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
รวมถึงการสร้างความเชื่อมั่นในรัฐชาติที่มั่นคง การฉ้อราษฎร์บังหลวงยังเป็น
ตัวการที่ทำให้ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุคคลกว้างออกไปอีก เป็นการ
ทำลายที่รากฐานของการดำรงไว้ซึ่งสิทธิมนุษยชน การฉ้อราษฎร์บังหลวง
จึงเป็นสาเหตุสำคัญของความยากจนที่ยังดำรงอยู่ จึงกล่าวได้ว่า การฉ้อราษฎร์
บังหลวงเป็นการขโมยไปจากคนจน⁷

การศึกษาถือได้ว่าเป็นเครื่องมือทางสังคมที่สำคัญที่สุดในการ
สร้างสรรค์ชุมชนที่เข้มแข็ง ที่มีธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี
มีสวัสดิการและความเจริญรุ่งเรือง ในระบบที่มีการบริหารจัดการที่ดี
เป็นเรื่องสำคัญมากที่ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี หรือบุคคลในคณะรัฐบาล
ต้องไม่ดำรงตำแหน่งอื่นใดในองค์กรของรัฐ หรือธุรกิจเอกชนที่อาจกีดขวาง
การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรัฐมนตรีในประเทศฟินแลนด์ ความโปร่งใสใน
การบริหารรัฐกิจ หรือการบริหารจัดการภาครัฐ ได้กำหนดให้ข้าราชการ
ระดับสูงสุด ต้องแสดงความมุ่งมั่นต่อหน้าที่โดยไม่ประกอบอาชีพที่สอง

6. Johannes Koskinen จากกระทรวงยุติธรรม ในคำแถลงต่อที่ประชุมสหประชาชาติเพื่อต่อต้าน
การฉ้อราษฎร์บังหลวง, 9-11 ธันวาคม 2003, เมริตา แม็กซีโก.

7. Koskinen 2003.

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

4

หรือไม่มีตำแหน่งอื่นได้อีก

ฟินแลนด์เป็นหนึ่งในประเทศแรก ๆ ที่มีการจัดสรรงบประมาณแก่พรรคการเมือง มีการประกาศเผยแพร่เรื่องการให้เงินอุดหนุนเพื่อการเลือกตั้งให้รู้กันทั่วไป ซึ่งส่งผลให้สามารถจัดผลประโยชน์ทับซ้อนและการฉ้อราษฎร์บังหลวงได้⁸ พรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละ 5 ของผู้มาลงคะแนน จะไม่ได้รับงบประมาณจากรัฐ

รายงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวงในประเทศไทย ได้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อหลายสิบปีก่อน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ได้รับคอมมิสชั่นหรือกินสินบนจากโครงการพัฒนาต่าง ๆ และยังได้รับเงินจากหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นการตอบแทนสำหรับเสียงสนับสนุนในสภา สส.จำนวนมากยังเกี่ยวข้องกับการเรียกรับเงินจากนักธุรกิจท้องถิ่น⁹

งานศึกษาวิจัยหลายชิ้นเกี่ยวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวงในประเทศไทย ชี้ว่ามีการฉ้อราษฎร์บังหลวงในทุกระดับของวงราชการ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะระดับเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ต่ำ และส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีวัฒนธรรมยอมรับระบบอุปถัมภ์ ซึ่งมองว่าการให้และรับสินบนเป็นเรื่องที่ชอบธรรม แนวคิดที่เรียกรับเงินและการรับเงินหรือการให้บริการต่าง ๆ ระหว่างผู้ให้และผู้รับว่าเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้น อันที่จริงแล้วเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นไม่นานมานี้เอง¹⁰

8. Koskinen 2003.

9. ผาสู้และสังคีต 1994, น.3

10. ผาสู้และสังคีต 1994, น.4-5

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาครอบคลุมตั้งแต่การศึกษาก่อนวัยเรียน จนถึง การศึกษาผู้ใหญ่ โดยมุ่งเน้นที่การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในระบบ การศึกษาฟินแลนด์ นอกจากนั้นจะพิจารณาศึกษาสภาพแวดล้อมทางสังคมด้วย โดยเฉพาะสถาบันศาสนา และกิจกรรมนอกหลักสูตรที่จัดให้แก่เยาวชน เช่น พลศึกษาและศิลปะ

อาจเป็นเรื่องยากที่งานวิจัยนี้จะตรวจสอบเรื่องการปลูกฝังค่านิยม ทางคุณธรรมในสถาบันครอบครัว เพราะไม่มีงานวิจัยในประเทศที่ละเอียด อ่อนเช่นนี้รองรับโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่เด็กๆ เติบโตมาในครอบครัว แยกแยก หรือครอบครัวเดี่ยว มีพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว อย่างไรก็ตาม สถานการณ์เช่นนี้กลายเป็นเรื่องธรรมดามากขึ้นทุกที ในสังคมฟินแลนด์ ไม่ถือว่าเรื่องนี้เป็นตราบาปหรือเป็นเรื่องที่น่าละอายอีกต่อไป หัวใจของการ เลี้ยงลูกของคนฟินน์คือการเตรียมลูกให้เป็นอิสระรู้จักดูแลตนเอง มักจะมีการกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ลูกที่อายุ 18 ปีแล้วแยกออกไปอยู่ ตามลำพัง หรืออย่างช้าเมื่อเรียนจบมัธยมปลายและจะเข้ามหาวิทยาลัย หรือเมื่อจะ ออกหางานทำ หัวใจของความเป็นอิสระคือการมีความรับผิดชอบต่อการ กระทำของตนเอง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวผู้ปกครอง จะให้ลูก รับผิดชอบให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ต่อการตัดสินใจในชีวิตของตนเองแต่เยาว์วัย เท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น เรื่องเสื้อผ้า เพื่อนฝูง การศึกษา กิจกรรม งานอดิเรก การใช้เงิน เป็นต้น

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

6

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับหลักการของระบบการศึกษาที่กำหนดโดยกระทรวงการศึกษา และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- เพื่อวิเคราะห์งานวิจัยและงานเขียนเกี่ยวกับการศึกษาด้านต่างๆ
- เพื่อวิเคราะห์บทบาทของศาสนาและสังคมซึ่งมีบทบาทสำคัญมากในการกล่อมเกลา และปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชน
- เพื่อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณธรรมและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและพระราชกฤษฎีกาต่าง ๆ ที่ออกโดยกระทรวงการศึกษาและคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ปรากฏในเว็บไซต์ของทางราชการฟินแลนด์ ทั้งที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาฟินน์ และมีการสัมภาษณ์คนฟินน์ที่ทำงานอยู่ในระบบการศึกษาในประเทศฟินแลนด์ด้วย รวมถึงหญิงชาวฟินน์ที่มีลูกเล็ก ๆ เพื่อศึกษาเรียนรู้พัฒนาการใหม่ ๆ ทางการศึกษา เช่น การศึกษาก่อนวัยเรียน

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

บทที่ 1

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเทศฟินแลนด์

ประเทศฟินแลนด์เป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศนอร์ดิก อยู่ตอนเหนือของทวีปยุโรป ประเทศนอร์ดิกอื่น ๆ ประกอบด้วย สวีเดน นอร์เวย์ เดนมาร์ก และไอซ์แลนด์ ซึ่งอาจเรียกรวม ๆ ว่ากลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ประเทศเหล่านี้ใช้ภาษากลุ่มอินโดยูโรเปียน เยอรมันิก ซึ่งเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด แต่ชาวฟินแลนด์ ใช้ภาษาฟินโน อูกริก (Finno-Ugric) ซึ่งอยู่ในตระกูลเทอร์ริก อัลเทอิก (Turkic-Altaic) ซึ่งเป็นตระกูลที่ใหญ่กว่า และไม่ใช่อินโดยูโรเปียน เยอรมันิก ภายใต้บริบทเช่นนี้เอง ทำให้ชาวฟินแลนด์ต้องศึกษาภาษายุโรปกลุ่มอื่น ๆ ด้วย

ในเชิงวัฒนธรรม ฟินแลนด์อยู่ใกล้สวีเดนมาก ในปัจจุบันประชากรฟินแลนด์มีประมาณ 5 ล้านคน มีพื้นที่ 338,000 ตารางกิโลเมตร ร้อยละ 70 ของพื้นที่เป็นป่า ร้อยละ 10 เป็นพื้นที่ที่อยู่ใต้น้ำ และร้อยละ 6 เป็นพื้นที่เกษตรกรรม กล่าวได้ว่าฟินแลนด์เป็นประเทศที่มีพื้นที่ป่าธรรมชาติอยู่มาก เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่กว้างขวางติดต่อกันผืนใหญ่หลายหมื่นตารางกิโลเมตรที่ไม่มีคนรบกวน นอกจากนั้นยังเป็นประเทศที่มีทะเลสาบมากกว่าประเทศใด ๆ ¹¹

กล่าวโดยรวมได้ว่าประเทศฟินแลนด์มีประชากรเบาบาง และเป็นประชากรที่เริ่มสูงอายุ คาดว่าฟินแลนด์จะเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอนาคต

11. จากหนังสือ Culture Shock Finland. 2001. น.16

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

8

ประวัติศาสตร์ประเทศฟินแลนด์

ประเทศฟินแลนด์เคยถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสวีเดน ในช่วงสงครามครูเสดในศตวรรษที่ 12 คณะเผยแผร์ศาสนาชุดแรกก็นำโดย บิชอป เฮนริก ได้ถูกชาวนาฟินน์แลนด์ชื่อ ลาลลี มาตกรรม อย่างไรก็ตาม คณะเผยแผร์ศาสนาชุดต่อ ๆ มาประสบความสำเร็จในการทำให้นคนฟินน์ นับถือศาสนาคริสต์

ผลพวงจากการถูกผนวกเข้าเป็นจังหวัดหนึ่งทางตะวันออกของสวีเดน ดังกล่าวทำให้ในปัจจุบัน ชนส่วนน้อยชาวฟินน์ประมาณ ร้อยละ 5 ยังคงพูด ภาษาสวีเดน ซึ่งรัฐได้จัดบริการการศึกษาแยกให้เป็นต่างหากให้สอดคล้อง กับความต้องการ

ศาสนจักรเป็นผู้กำกับดูแลการศึกษาในช่วงที่อยู่ใต้การปกครอง ของสวีเดนจนถึง ปี ค.ศ.1809 ในยุคนั้นการศึกษาจัดในโรงเรียนของโบสถ์ และในโรงเรียนของมหาวิหารซึ่งตั้งอยู่ที่เมือง ตุรูกู (Turku) ซึ่งเป็น เมืองท่าชายฝั่งตะวันตก และมีฐานะเป็นเมืองศูนย์กลางการบริหาร (มีการเรียกว่าเป็นเมืองหลวงด้วย)

การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 13 ใช้ภาษาละติน เป็นการศึกษา ที่เน้นการศาสนาเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นครูหรือเป็นพระ/บาทหลวง เป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กชายเท่านั้น ประโยชน์ของการศึกษาภาษาละติน ยุคนั้น คือผู้ชายที่จบการศึกษาในประเทศแล้วสามารถศึกษาต่อในสถาบัน การศึกษาชั้นสูงอื่น ๆ ในยุโรปได้ เพราะภาษาละตินเป็นภาษาที่ใช้กันในยุโรป ในยุคนั้น

ต่อมาในศตวรรษที่ 16 มีการปฏิรูปศาสนาที่ริเริ่มโดย มาร์ติน ลูเธอร์ ในประเทศเยอรมัน โดยให้ใช้ภาษาท้องถิ่นในกิจการทางศาสนา

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

และการศึกษา มีการพิมพ์ตำราเรียนเล่มแรก ที่ใช้ภาษาฟินนิช ซึ่งเขียนโดย มิคาอิล อากริโคลา (Mikael Agricola) และในปี 1640 มีการจัดตั้ง มหาวิทยาลัยแห่งแรกเรียกชื่อว่า อะคาเดมิ (Akademi) ตั้งอยู่ที่เมือง เทอร์คู (ภาษาสวีดิช เรียกว่า Abo) โดยใช้ภาษาสวีดิชเป็นสื่อการเรียน การสอน มหาวิทยาลัยแห่งนี้ที่ในปัจจุบัน เรียกว่า Abo Akademi University ยังคงใช้ภาษาสวีดิชเป็นสื่อในการสอน การศึกษาในยุคนั้นจำกัดอยู่ในกลุ่มชนชั้น ระดับบนจำนวนไม่มากนักในเขตเมือง รับเฉพาะเด็กชาย และเน้นการศึกษา ด้านแพทยศาสตร์ เทววิทยาหรือศาสนศาสตร์

ในปี 1809 ประเทศสวีเดนแพ้สงครามกับรัสเซียและต้องโอน จังหวัดทางตะวันออกของประเทศให้เป็นของรัสเซีย ฟินแลนด์จึงเป็นส่วนหนึ่งของรัสเซีย มีผู้สืบเชื้อสายราชวงศ์รัสเซียเป็นผู้ปกครองประมาณ 100 ปี แต่ฟินแลนด์มีสิทธิปกครองตนเองหลายๆ ด้าน ในยุคนั้นฟินแลนด์ยังคง ใช้ระบบกฎหมายและสังคมตามแบบสวีเดนอยู่ ภาษาราชการก็ยังคงเป็น สวีดิช แต่ไม่มีการนำระบบการศึกษาของรัสเซียเข้ามาใช้ จึงทำให้ระยะต่อมา เมื่อฟินแลนด์เป็นเอกราชแยกตัวออกจากรัสเซีย หรือสหภาพโซเวียต จึงทำได้ง่ายกว่าประเทศอื่น ๆ ที่มีการกลืนหรือผสมผสานวัฒนธรรมรัสเซีย ในเชิงลึก

ในศตวรรษที่ 19 เริ่มมีการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อรองรับความต้องการในการพัฒนาอุตสาหกรรม และโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ในปี 1869 มีการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และเริ่มจัดการศึกษาที่ไม่เน้น การศาสนา เป็นการสิ้นสุดการครอบงำของศาสนจักรต่อการศึกษา ในปี 1898 มีการตรากฎหมายกำหนดให้องค์กรท้องถิ่นต้องจัดให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับโอกาสทางการศึกษา

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ในตอนท้าย ๆ ของสงครามโลกครั้งที่ 1 ในปี 1917 ฟินแลนด์ได้รับเอกราชหลังการปฏิวัติในรัสเซีย ในยุคนั้นมีสงครามกลางเมืองในฟินแลนด์ระหว่างกลุ่มสนับสนุนคอมมิวนิสต์ที่เรียกว่า "กลุ่มแดง" กับกลุ่มสนับสนุนเยอรมันที่เรียก "กลุ่มขาว" สงครามนองเลือดไม่ยืดเยื้อยาวนานนัก โดยกลุ่มขาวเป็นฝ่ายชนะสงคราม หลังสงครามกระบวนการสมานฉันท์เป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ต้องใช้เวลาหลายสิบปีเพื่อเยียวยาบาดแผลจากการฆ่ากันเองและการใช้อำนาจในทางที่มิชอบ

หลังจากได้เอกราช ฟินแลนด์ได้ขยายการศึกษาแก่ประชาชนทุกคนในทุกส่วนของประเทศ โดยมีการกำหนดเป็นนโยบายตั้งแต่แรกที่จะยกระดับการศึกษาของประชาชน รัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้ในปี 1919 กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาพื้นฐานให้แก่ประชาชนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้รัฐมีหน้าที่จัดและสนับสนุนการศึกษาสายสามัญ การอาชีวศึกษา ศิลปะ ประยุกต์ การศึกษาวิทยาศาสตร์ระดับสูง และการอุดมศึกษา ในปี 1921 กฎหมายการศึกษาภาคบังคับ มีผลบังคับใช้

การศึกษาภาคบังคับ มีส่วนเอื้อให้เด็กชนบทจำนวนมากได้รับการศึกษาเป็นการเปิดทางให้เข้าสู่งานวิชาการและอาชีพในเขตเมือง เด็กที่มีความสามารถในพื้นที่ด้อยพัฒนาที่อยู่ห่างไกล จึงเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรบุคคลที่มีค่าของประเทศ

ระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์

การศึกษาภาคบังคับ 6 ปี จัดในโรงเรียนพื้นบ้าน (folk school หรือ kansakoulu) จนถึงช่วงทศวรรษ 1970 หลังจากเรียนได้ 4 ปี นักเรียนส่วนหนึ่งจะย้ายไปเรียนโรงเรียนมัธยมซึ่งแบ่งเป็นมัธยมต้น 5 ปี และมัธยมปลาย 3 ปี

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

การศึกษาภาคบังคับในโรงเรียนพื้นบ้านเน้นให้นักเรียนอ่านเขียน และคำนวณได้ ครูผู้สอนได้รับการศึกษาอบรมไม่มากนักโดยเฉพาะในช่วง หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ประชากรวัยหนุ่มสาวถูกบังคับให้ต้องออกจาก โรงเรียนและต้องเข้ามีส่วนร่วมในสงครามในรูปแบบหนึ่งรูปแบบใด คนส่วนมากต้องเสียชีวิตในสงคราม มาตรฐานคุณภาพครูจึงไม่สูงนัก **อาชีพ ครูเป็นอาชีพสุดท้ายที่คนจะเลือกเป็น**

อย่างไรก็ตามในช่วงทศวรรษ 1960 ผู้บริหารการศึกษาได้ ดำเนินการให้ครูโรงเรียนพื้นบ้านต้องเข้ารับการฝึกอบรมภาคฤดูร้อน ที่มหาวิทยาลัยจากเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม โดยเรียนวิชาต่าง ๆ ที่จำเป็น ให้ได้ตามมาตรฐานวิชาการเทียบเท่าระดับปริญญาตรี ครูที่ไม่ปฏิบัติตามนี้จะถูกย้าย หรือไม่ได้รับการต่อสัญญา ครูที่ผ่านการอบรมจะได้รับ เงินเดือนเพิ่ม การดำเนินงานเช่นนี้เป็นการยกระดับสถานะและความนับถือ ตนเองให้แก่ครู

โรงเรียนพื้นบ้านพยายามรับและให้การศึกษาแก่เด็กวัยเรียนทุกคน ยกเว้นกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสมองรุนแรง ซึ่งจะแยกเรียนในโรงเรียน ที่เรียกว่าโรงเรียนสนับสนุน (apukoulu) ซึ่งเน้นสอนทักษะพื้นฐานเท่าที่ สมองเด็กจะรับได้ โดยเด็กจะอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลา 6 ปี เท่านั้นเรียน อื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับคนตาบอดกระจายไปทั่ว ประเทศด้วย

สำหรับเด็กที่เรียนในโรงเรียนพื้นฐานครบ 6 ปี จะไปเรียนต่อใน โรงเรียนอาชีวศึกษาและเข้าสู่ตลาดแรงงานเมื่ออายุครบ 16 ปี ส่วนเด็ก ที่เรียน 4 ปี แล้วย้ายไปโรงเรียนมัธยมต้น จะเรียนวิชาต่าง ๆ เชิงทฤษฎี นอกนั้นจะเรียนภาษาต่างประเทศ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

12

นักเรียนที่จบมัธยมต้น 5 ปี สามารถเรียนต่อมัธยมปลายอีก 3 ปี ในโรงเรียนที่เรียกว่ายิมเนเซียม (Gymnasiam) ในภาษาเยอรมัน หรือลิเซ่ (lycee) ในภาษาฝรั่งเศส มีการเรียกทับศัพท์โรงเรียนดังกล่าวในภาษาพินันและสวีดิช ด้วย

ผู้จบมัธยมปลายจะเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมีการขยายตัวเป็นเครือข่ายไปทั่วประเทศอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเฉพาะช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่วนวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยพาณิชยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยการพยาบาลและสถาบันการฝึกหัดครูมีอยู่ทั่วไปในเมืองขนาดกลาง

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

บทที่ 2

ระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์

ในช่วงทศวรรษ 1970 มีการปฏิรูปการศึกษาพื้นฐานขนานใหญ่ เพราะเห็นว่าการแบ่งแยกเด็กที่ยังคงเรียนในโรงเรียนการศึกษาพื้นฐาน แล้วไปต่อสายอาชีวะ กับเด็กที่ย้ายไปเรียนต่อมัธยมต้นและมัธยมปลาย เป็นการแบ่งแยกประชาชนออกเป็นชนชั้นจึงมีการดำเนินการตามแบบประเทศสวีเดน โดยจัดการศึกษาพื้นฐาน 9 ปี แก่เด็กทุกคน และจัดโรงเรียนเป็นแบบประสมหรือแบบประมวลรวมประสบการณ์ (comprehensive school)

การปฏิรูปเป็นก้าวหนึ่งที่สำคัญนำไปสู่ความเสมอภาคระหว่างผู้เรียนและเป็นการให้โอกาสแก่เด็กที่ผู้ปกครองอาจไม่สนับสนุนให้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ 6 ปี

ผลจากการปฏิรูปจึงมีการปรับการศึกษาพื้นฐาน 9 ปี เป็นการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ซึ่งครอบคลุมเด็กกลุ่มอายุ 6-16 ปี ทั้งนี้ให้มีการจัดชั้นเรียนปีที่ 10 สำหรับเด็กที่เรียนครบ 9 ปี และมีอายุยังไม่ถึง 16 ปี แต่ไม่ประสงค์จะเรียนต่อมัธยมปลาย

2.1 การศึกษาก่อนวัยเรียน

การศึกษาก่อนวัยเรียนไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ เป็นการศึกษาที่จัดให้เด็กอายุ 6 ปี ในรูปแบบศูนย์รับเลี้ยงเด็ก และชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนการศึกษาพื้นฐานแบบประมวลรวมประสบการณ์ ในปี 2000 มีเด็ก

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

48,000 คน อยู่ในศูนย์รับเลี้ยงเด็ก และ 10,000 คน ในชั้นเด็กเล็ก ทั้งหมดนี้ คิดเป็นร้อยละ 90 ของประชากรวัยเรียน 6 ปี ¹²

จะเห็นได้ว่าเด็กในฟินแลนด์เข้าโรงเรียนช้ากว่าเด็กในประเทศไทยถึง 3 ปี ในประเทศที่มารดาทำงานหรือศึกษาและไม่มีผู้ช่วยงานบ้านหรือพี่เลี้ยงเด็ก เด็กจำนวนมากจึงต้องใช้เวลาช่วงกลางวันที่ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก ซึ่งไม่ถือว่าเป็นโรงเรียน โดยศูนย์ฯจะจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยให้ มีผู้ดูแลเด็กที่ผ่านการอบรมแล้ว มีอาหารร้อนและมีเพื่อนเล่น เด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเล่น วาดภาพ ไปสวนสาธารณะหรือสถานที่อื่น ๆ ที่น่าสนใจ ที่ศูนย์ฯ ไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาปฐมวัยว่าเพื่อสร้างบรรยากาศการเล่นและการเรียนรู้แก่เด็ก โดยจัดกิจกรรมที่สร้างแรงบันดาลใจ และให้โอกาสเด็กได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านไปพร้อมกันกับเด็กคนอื่น ๆ วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งคือเพื่อให้ผู้ปกครองและเด็กได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาปฐมวัย ¹³

ในประเทศฟินแลนด์ การศึกษาก่อนวัยเรียน หมายถึง การจัดการศึกษาและการเรียนการสอนที่เป็นระบบ 1 ปี ก่อนที่จะเข้าโรงเรียน โดยจัดในศูนย์รับเลี้ยงเด็ก หรือโรงเรียนอนุบาล หรือในชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนการศึกษาพื้นฐาน การศึกษาก่อนวัยเรียนเน้นที่การเตรียมเด็กก่อนเข้าโรงเรียน ซึ่งต่างจากการศึกษาปฐมวัย การส่งลูกเข้าศูนย์รับเลี้ยงเด็กเป็นเรื่องของความสมัครใจ ศูนย์ฯจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อ

12. www.edu.fi. เว็บไซต์ที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจัดทำขึ้น

13. www.edu.fi การศึกษาก่อนวัยเรียน

เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในราคาที่ยุติธรรมขึ้นอยู่กับรายได้ของครอบครัว ครอบครัวที่มีรายได้น้อยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเลย ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บได้คิดเป็นร้อยละ 15 ของค่าใช้จ่ายของศูนย์ ฯ¹⁴

ในปี 2000 มีการร่างหลักสูตรแกนการศึกษาก่อนวัยเรียน ซึ่งมีหลักการเน้นที่การพัฒนาเด็กให้เป็นปัจเจกชน ควบคุมไปกับการให้เด็กได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมในฐานะสมาชิกของกลุ่ม หลักสูตรแกนนี้ไม่ได้แบ่งเป็นวิชาหรือบทเรียน แต่จัดทำเป็นสาขาพร้อมกับกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยสาขามหาภาษาและการปฏิสัมพันธ์ คณิตศาสตร์ จริยธรรมและปรัชญา สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติศึกษา สุขภาพพลานามัย การพัฒนาร่างกายและการเคลื่อนไหว ศิลปะและวัฒนธรรม

การศึกษาก่อนวัยเรียนจัดโดยอิงอยู่บนพื้นฐานการรับรู้ของเด็ก รวมถึงทักษะและประสบการณ์ จึงเน้นที่การเล่น และการมีมุมมองทางบวกต่อชีวิต กิจกรรมและวิธีการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนออกแบบมาให้หลากหลายเท่าที่จะเป็นไปได้และสามารถปรับเปลี่ยนได้ง่าย วิธีการที่ฝึกเด็กให้คุ้นเคยกับการทำงานเป็นทีมเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในมุมมองของการศึกษา อีกเรื่องที่สำคัญมาก เช่นกัน คือการส่งเสริมให้เด็กกล้าที่จะทำสิ่งที่คิดว่าจำเป็น ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องเน้นให้เด็กเห็นความสำคัญของเรื่องนี้ให้มากในฐานะที่เป็นรากฐานของกิจกรรมทุกอย่าง

การศึกษาก่อนวัยเรียนนี้ไม่มีระบบการประเมินแบบเป็นทางการ แต่ใช้วิธีสังเกตติดตามพัฒนาการของเด็ก โดยพิจารณาที่ความพร้อมในการ

14. เว็บไซต์ของกระทรวงการศึกษาลังคมและสุขภาพ www.stm.fi ว่าด้วยการศึกษาปฐมวัย และระบบการเลี้ยงดูเด็กในประเทศฟินแลนด์

เข้าโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งก็คือระดับการพัฒนาทางอารมณ์ สังคม และการเรียนรู้ ร้อยละ 90 ของประชากรวัย 6 ปี เข้าเรียนในศูนย์รับเลี้ยงเด็ก ในจำนวนนี้ร้อยละ 15 เข้าเรียนที่ชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนการศึกษาพื้นฐาน ศูนย์รับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่อยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงกิจการสังคม และสาธารณสุขการศึกษา ก่อนวัยเรียนในชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนการศึกษา พื้นฐาน สามารถจัดได้ทั้งแบบแยกเป็นชั้นก่อนวัยเรียน หรือจัดชั้นเรียน รวมกับชั้นประถม การปฏิรูปการศึกษาก่อนวัยเรียนซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่ ปี 2000 กำหนดให้องค์กรท้องถิ่นต้องจัดให้มีที่เรียนสำหรับเด็กวัย 6 ปี ทุกคน¹⁵ ส่วนพระราชบัญญัติการศึกษาพื้นฐานกำหนดให้การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นหน้าที่ขององค์กรท้องถิ่นและเป็นสิทธิของครอบครัวที่จะได้รับ บริการการศึกษาก่อนวัยเรียน ตั้งแต่ สิงหาคม 2001 ระยะเวลาการจัด การศึกษาก่อนวัยเรียนจะต้องไม่น้อยกว่า 700 ชั่วโมงต่อปี และไม่เก็บค่า ใช้จ่าย เด็กที่เข้ารับการศึกษাপฐมวัยในชั้นเด็กเล็กของโรงเรียนการศึกษา พื้นฐานยังคงมีสิทธิที่จะได้รับบริการจากศูนย์รับเลี้ยงเด็ก พบว่าร้อยละ 96 ของเด็กในกลุ่มอายุได้รับการศึกษาก่อนวัยเรียน และอัตราการเข้าเรียนนี้ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ¹⁶

วัตถุประสงค์ของการศึกษাপฐมวัยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการ ให้การศึกษาและการดูแลเด็กเล็ก มุ่งที่จะปรับสภาพการเรียนรู้ของเด็กและ คัดกรองให้เด็กทั่วประเทศมีโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกัน

15. ข้อมูลจาก www.edu.fi และ www.stm.fi ซึ่งเป็นเว็บของกระทรวงกิจการสังคมและ สาธารณสุข

16. www.minedu.fi การศึกษาทั่วไป, การศึกษาก่อนวัยเรียน เว็บของกระทรวงการศึกษา ฟินแลนด์

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ยืนยันว่าจะมีการสังเกตติดตามการใช้หลักสูตรแกน ปี 2000 ไปจนกว่าจะมีการประกาศเป็นอื่นใด ดังนั้นผู้จัดการศึกษาจึงต้องเตรียมการและอนุมัติหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกับข้อกำหนดในหลักสูตรแกน ทั้งนี้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

สถิติปี 1997 พบว่า จากเด็กทั้งหมด 142,611 คน มี 115,836 คนที่เข้ารับบริการการศึกษาก่อนวัยเรียนในระดับท้องถิ่นแบบเต็มเวลา ในจำนวนนี้เป็นเด็กที่อายุต่ำกว่า 3 ปี 17,518 คน ในฟินแลนด์มีศูนย์รับเลี้ยงเด็ก 2,313 แห่ง มีเด็กที่เข้ารับบริการในศูนย์รับเลี้ยงเด็กประเภทครอบครัว จำนวน 72,467 คน รวมทั้งสิ้นมีเด็กที่เข้ารับบริการเลี้ยงดูดูแลเด็กเป็นรายวัน จำนวน 215,078 คน¹⁷

"ศูนย์รับเลี้ยงเด็กแบบครอบครัว" หมายถึงการรับเลี้ยงดูเด็กในเคหะสถานในละแวกบ้านนั่นเอง โดยหญิงผู้ดูแลเด็ก 1 คน รับดูแลเด็กในละแวกบ้าน 5-6 คน หญิงผู้ดูแลเด็กได้รับงบประมาณสนับสนุนส่วนหนึ่งจากรัฐบาล ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นภาระของผู้ปกครองที่มีงานทำ ผู้หญิงกลุ่มนี้ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็ก ภารกิจหลักคือการจัดอาหารให้เด็ก จัดให้เด็กได้เล่นอย่างปลอดภัย ไม่มีข้อกำหนดให้ผู้ดูแลเด็กเหล่านี้ ต้อง "สอน" อะไรก็ตามให้แก่เด็ก

สรุปได้ว่าจุดเน้นของการศึกษาก่อนวัยเรียน คือการให้โอกาสที่เท่าเทียมกันแก่เด็กที่จะได้รับการพัฒนาทักษะเป็นรายบุคคล และได้เรียนรู้ที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่ม จึงกล่าวได้ว่าการศึกษาก่อนวัยเรียนมุ่งที่จะพัฒนาให้เด็กมีทักษะทางสังคม มีจริยธรรม และสื่อให้เด็กรู้ถึงค่าของสังคม อาทิ

17. www.edu.fi การศึกษาก่อนวัยเรียน

ความเสมอภาค ความรับผิดชอบของปัจเจกบุคคล การดำรงชีวิตและการทำงานเป็นหมู่คณะ

2.2 การศึกษาพื้นฐาน

การศึกษาพื้นฐานเป็นการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ร้อยละ 99.7 ของประชากรวัยเรียนในฟินแลนด์ จบการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งหมายความว่าฟินแลนด์เป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการออกกลางคันต่ำที่สุดในโลก¹⁸

วัตถุประสงค์ของการศึกษาพื้นฐานคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตใจเมตตา กรุณา และเป็นสมาชิกของสังคมที่มีความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรม รวมถึงมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

การเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคในสังคม และให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการศึกษาพื้นฐาน ปี 1988 กำหนดให้การศึกษาพื้นฐานเป็นการศึกษาที่ให้เปล่าสำหรับทุกคนในกลุ่มอายุ

โดยทั่วไปแล้วเด็กในฟินแลนด์จะเข้าโรงเรียนเมื่ออายุ 7 ปี แต่เด็กอาจเข้าโรงเรียนก่อนหรือหลัง 7 ปี ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเห็นของแพทย์หรือนักจิตวิทยา จำนวนเด็กในกลุ่มอายุนี้น้อยประมาณ 60,000 คน ต่อปี¹⁹ และมีเครือข่ายโรงเรียนรองรับทั่วประเทศ เด็กมักจะเรียน 6 ปีแรกที่โรงเรียนใกล้บ้าน เพื่อเลี่ยงการเดินทางไกล อย่างไรก็ตาม ภายใต้ข้อจำกัดบางประการ เด็กสามารถเลือกเข้าโรงเรียนที่ต้องการได้ ในกรณีที่เด็กไม่สามารถเข้าโรงเรียนด้วยเหตุผลทางการแพทย์หรือเหตุผลอื่น เทศบาลของพื้นที่นั้น ๆ จะจัดการเรียนการสอนให้ในรูปแบบอื่น

18. www.minedu.fi/minedu/education/general/education.html

19. ปี 2000 ประชากรวัย 7 ปี มีจำนวน 65,000 คน www.edu.fi

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

องค์กรท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบการจัดและกำกับดูแลการศึกษาพื้นฐาน ยกเว้นโรงเรียนเอกชนซึ่งมีอยู่น้อยมาก รัฐบาลเป็นผู้ให้งบประมาณสนับสนุน โรงเรียนทุกประเภท พร้อมทั้งจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและอาหาร 1 มื้อ ให้นักเรียนทุกคน ซึ่งมีการจัดมาแล้ว 50 ปี ในฟินแลนด์ไม่มีธรรมเนียม ในการแต่งเครื่องแบบไปโรงเรียน

โดยปกติรัฐจะจัดให้เด็กเข้าโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านที่สุด โรงเรียนใน ฟินแลนด์มีมาตรฐานด้านการเรียนการสอน ครูภัณฑ์ และอาคารสถานที่ ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการเสริมสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเอื้อให้เด็กได้เรียนโรงเรียนเดียวกับเพื่อนที่อยู่ละแวกบ้านเดียวกัน ซึ่งบางทีเรียนร่วมกันถึง 9 ปี

มีกว่าโรงเรียนที่อยู่ห่างจากบ้านเด็ก 5 กิโลเมตรขึ้นไปต้องจัด พาหนะรับส่งให้ ซึ่งเป็นสภาพที่ปรากฏเฉพาะในชนบท สำหรับในเมืองไม่มี โรงเรียนใดเลยที่อยู่ห่างจากบ้านคน 5 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เด็กจะเดินหรือ ถีบจักรยานไปโรงเรียน

ในพื้นที่ที่ประชากรเบาบาง และมีเด็กไม่มากนัก โรงเรียนที่มีขนาดเล็กที่สุดอาจมีนักเรียนน้อยกว่า 10 คน เมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ในเมืองที่มีนักเรียนถึง 900 คน โดยรวมแล้วมีโรงเรียนการศึกษาพื้นฐาน จำนวน 4,300 โรงเรียนสามารถพัฒนาให้โดดเด่นได้โดยเน้นการสร้าง ความเป็นเลิศในบางวิชา เช่น เน้นด้านภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ดนตรี กีฬา และศิลปะ

เด็กทุกคนที่มีถิ่นพำนักถาวรในฟินแลนด์ต้องเข้ารับการศึกษ ภาคบังคับเป็นเวลา 10 ปี นับจากครบรอบวันเกิดปีที่ 7 การศึกษาภาคบังคับ ล้นสุดเมื่อผู้เรียนอายุ 17 ปี หรือเรียนครบหลักสูตรแล้วแต่ว่าอย่างไร หนึ่ง จะถึงก่อน การศึกษาภาคบังคับไม่ได้กำหนดว่านักเรียนต้องเข้ารับการศึกษ

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ที่โรงเรียนเท่านั้น ผู้เรียนอาจแสวงหาความรู้และทักษะที่ทัดเทียมกันด้วยวิถีทางอื่น ในทางปฏิบัติการศึกษาแบบโฮมสคูลเป็นเรื่องผิดปกติ ไม่ได้ได้รับความนิยมนัก ชาวฟินน์แลนด์เกือบทุกคนเข้ารับการศึกษาศึกษา 9 ปี ในโรงเรียนการศึกษาพื้นฐาน

การจัดชั้นเรียนของการศึกษาพื้นฐานจัดแบบชั้นปี ในช่วง 6 ปีแรกครูประจำชั้นทำหน้าที่สอนทุกวิชาหรือเกือบทุกวิชา สำหรับชั้นปีที่ 7-9 เป็นการจัดชั้นเรียนตามวิชา มีครูเฉพาะวิชาเป็นผู้สอน นอกจากนั้น ยังมีบริการแนะแนว และการจัดการศึกษาพิเศษให้ถ้าจำเป็น

หลักสูตรการศึกษาพื้นฐานต้องครอบคลุมวิชาต่อไปนี้ ภาษาแม่ ซึ่งอาจเป็นภาษาฟินน์หรือสวีดิช ภาษาประจำชาติอีกภาษาหนึ่ง (ภาษาสวีดิชสำหรับคนฟินน์ที่พูดภาษาฟินน์ และภาษาฟินน์สำหรับคนฟินแลนด์ที่พูดภาษาสวีดิช) ภาษาต่างประเทศ สิ่งแวดล้อมศึกษา หน้าที่พลเมือง ศาสนาหรือจริยธรรม ประวัติศาสตร์ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ภูมิศาสตร์ พลศึกษา ดนตรี จิตรกรรม และศิลปะการแสดง หัตถศึกษาและคหกรรมศาสตร์

แนวคิดพื้นฐานในการร่างเนื้อหาหลักสูตร เน้นสาระที่อยู่ใกล้ตัว ในช่วงปีแรก เช่น วิชาภูมิศาสตร์ จะศึกษาภูมิศาสตร์ของประเทศ ทะเลสาบแม่น้ำ จังหวัดและเมืองต่าง ๆ จากนั้นเป็นเรื่องพื้นฐานเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่นกลุ่มประเทศนอร์ดิก รัสเซีย กลุ่มประเทศทะเลบอลติก จากนั้นจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับยุโรป และอเมริกาเหนือ ส่วนพื้นที่ที่อยู่ไกลออกไป เช่น อาฟริกา เอเชีย ละตินอเมริกาจะเรียนเพียงคร่าว ๆ เนื้อหาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาและประวัติศาสตร์ยึดรูปแบบเช่นเดียวกันนี้

สำหรับวิชาศาสนา จะมีการสอนเกี่ยวกับคริสต์ศาสนา ชีวิตของ พระเยซู คำสอนของพระองค์ การเผยแพร่ศาสนาและประวัติศาสตร์ของ โบสถ์บางแห่ง

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ในระดับประถมปลายหรือชั้นปีที่ 7-9 อาจมีการศึกษา ศาสนาอื่น ๆ ด้วย เช่น พุทธ ฮินดู อิสลาม

ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่ประสงค์ให้บุตรธิดาเรียนวิชาศาสนา โรงเรียนจะจัดให้มีการสอนจริยธรรมแทน (บางทีก็เรียกปรัชญาชีวิต) ซึ่งว่าด้วยเรื่องความถูกต้อง ผิด ชั่ว ดี การเรียนวิชาเหล่านี้เป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับการปลูกฝังคุณค่าทางคุณธรรมแก่ผู้เรียน การเรียนการสอนวิชานี้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นอันมาก ครูอาจเป็นนักเทววิทยา หรือนักการศาสนา หรือได้รับการอบรมพิเศษเกี่ยวกับจริยธรรม การเรียนการสอนวิชานี้จัดได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การอภิปราย การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู อย่างไรก็ตามลำพังครูแต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่สามารถป้องกันเด็กจากค่านิยมที่เพี้ยนหรือบิดเบือนไปได้ ถ้าสังคมทั้งมวลยังคงส่งเสริมหรือให้ความสำคัญแก่ค่านิยมที่บิดเบือนนั้น ๆ

รัฐบาลเป็นผู้กำหนดเป้าหมายกว้าง ๆ ของหลักสูตรในระดับชาติ รวมถึงการจัดสรรเวลาการสอนสำหรับวิชาต่าง ๆ และเวลาสำหรับการแนะแนวผู้เรียนด้วย คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเนื้อหาสาระหลัก ๆ รวมทั้งเป็นผู้รับรองหลักสูตรแกนจากนั้นผู้จัดการศึกษาจึงจัดเตรียมหลักสูตรการศึกษาของท้องถิ่น

ผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้อาจได้รับการสอนซ่อมเสริมจากการเรียนปกติ ตั้งแต่ปี 1977 เป็นต้นมา ผู้บริหารจัดการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการศึกษาของเด็กทุกคน รวมทั้งผู้มีความบกพร่องรุนแรงด้วย เพราะมุ่งที่จะบูรณาการการศึกษาพิเศษเข้าในโรงเรียนทั่วไปให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ แต่ในบางกรณีจะมีการจัดโรงเรียนพิเศษให้เป็นการเฉพาะ ถ้าผู้เรียนจะได้ประโยชน์มากกว่าโรงเรียนสอนคนตาบอดและหูหนวก

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ซึ่งแยกเป็นเอกเทศ ก็พยายามใช้หลักสูตรเหมือนโรงเรียนทั่วไปเท่าที่จะเป็นไปได้

พระราชบัญญัติทางการศึกษาเป็นตัวกำหนดวิชาหลัก ๆ ที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน โดยรัฐบาลเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาในระดับชาติ และจำนวนชั่วโมงเรียนในแต่ละวิชา ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน ภาคฤดูใบไม้ร่วงและภาคฤดูใบไม้ผลิ รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น 190 วันทำการ ภาคแรกเปิดเรียนกลางสิงหาคม จนถึงก่อนเทศกาลคริสต์มาสในเดือนธันวาคม ภาคที่สองเริ่มต้นเดือนมกราคม ถึงต้นมิถุนายน แต่ในช่วงกุมภาพันธ์มีการปิดภาค 1 สัปดาห์ เป็นเทศกาลสกี ผู้ปกครองที่มีฐานะดีจะพาบุตรธิดาไปเล่นสกีทางตอนเหนือของประเทศ หรือบริเวณเทือกเขาแอลป์ในออสเตรียหรือไปพักผ่อนในประเทศอื่น ๆ ที่อบอุ่นกว่า เช่น ทางเหนือของอาฟริกา หรือประเทศไทย นอกจากนั้นยังมีการปิดภาคอีก 1 ช่วง คือเทศกาลอีสเตอร์ ระหว่างมีนาคมถึงเมษายน

คุณสมบัติเด่นประการหนึ่งของโรงเรียนการศึกษาพื้นฐาน คือ จำนวนภาษาที่มีการเรียนการสอนในโรงเรียน ในหลักการนักเรียนทุกคนต้องเรียน 2 ภาษา นอกเหนือจากภาษาแม่ โดยเลือกเรียนจากกลุ่มวิชาเลือกภาษาและอีก 1 ภาษา ตามแต่นักเรียนจะเลือก เดิมนักเรียนทุกคนต้องเรียนภาษาสวีดิชเพราะเป็นภาษาประจำชาติที่สอง แต่ในโลกปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล ภาษาอังกฤษจึงเข้ามาแทนที่ภาษาสวีดิช ดังนั้นนักเรียนส่วนใหญ่จึงเลือกเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ อย่างไรก็ตามสวีดิชยังเป็นภาษาที่คนนิยมเรียนและจำเป็นต้องใช้ เมื่อต้องติดต่อกับชนกลุ่มน้อยชาวสวีเดนในฟินแลนด์หรือคนในกลุ่มประเทศนอร์ดิกอื่นๆ ภาษาต่างประเทศอื่นๆ ที่มีการเรียนการสอน ได้แก่ ภาษาเยอรมัน ฝรั่งเศส

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

และรัสเซีย ในเขตแลพแลนด์ทางตอนเหนือของประเทศ นักเรียนสามารถเลือกศึกษาภาษาซามิ เป็นภาษาประจำชาติที่สอง

สรุปหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาพื้นฐานที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ คือ

- ไม่มีเงื่อนไขในการรับเข้า
- ไม่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่า
- เป็นการศึกษาพื้นฐาน 9 ปี
- อาจารย์รวมการศึกษาก่อนวัยเรียน 1 ปี ภาคสมัครใจไว้ด้วย และมีชั้นเรียนต่อเติมปีที่ 10 สำหรับผู้ที่เรียนการศึกษาพื้นฐานภาคบังคับครบ 9 ปี แต่อายุยังไม่ถึง 16 ปี

พื่อใช้

- เป็นการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่ใกล้บ้าน
- มีการให้วุฒิปัตเมื่อเรียนครบตามหลักสูตรที่กำหนดในระดับ

พื่อใช้

- ให้สิทธิและวุฒิปัตที่จะศึกษาต่อระดับมัธยมปลายได้
- เด็กพื้นแลนดทุกคนต้องเรียนจบโรงเรียนการศึกษาพื้นฐาน
- การเข้าชั้นด่า
- เมื่อสำเร็จการศึกษาพื้นฐานถือว่าได้รับการศึกษาภาคบังคับครบถ้วน²⁰

สถิติ ปี 1977 มีนักเรียนการศึกษาพื้นฐานทั้งสิ้น 591,272 คน ครู 42,744 คน โรงเรียน 4,101 โรง²¹

20. www.edu.fi

21. www.edu.fi การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3 การศึกษาหลังการศึกษาพื้นฐาน

การศึกษาระดับมัธยมต้นเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาพื้นฐานภาคบังคับตามที่กล่าวไว้ข้างต้น สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลายมีทั้งแผนการเรียนแบบสามัญและอาชีวศึกษา การเรียนมัธยมปลายสามัญ เป็นการเรียนที่เน้นการเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัยซึ่งเป็นระบบเดียวกับประเทศอื่น ๆ ในยุโรปที่รู้จักกันในชื่อ Student Examen ในภาษาสวีดิช Abitur ในภาษาเยอรมัน และ Baccalaureat ในภาษาฝรั่งเศส ส่วนสายอาชีวศึกษานั้นเน้นที่การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ

ในแต่ละปีนักเรียนที่เรียนต่อมัธยมปลายทั้งสายสามัญและอาชีวจะเป็นร้อยละ 94 ของกลุ่มอายุ ในจำนวนนี้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 82 การเรียนมัธยมปลายถือเป็นขั้นต่ำของการเรียนรู้ตลอดชีวิต²²

หลังจากจบการศึกษาพื้นฐานภาคบังคับ นักเรียนส่วนใหญ่จะมุ่งเรียนต่อมัธยมปลายในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง เพราะคนวัย 16 หรือ 17 ปี ก้าววุฒิการศึกษาพื้นฐาน จะหางานทำได้ยาก มักจะมีการกระตุ้นให้นักเรียนศึกษาต่อทางทฤษฎี หรือเลือกศึกษาทางวิชาชีพ

2.3.1 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เมื่อสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เด็กชาวฟินแลนด์สามารถเลือกเรียนต่อมัธยมปลายสายสามัญและอาชีวศึกษา ประมาณร้อยละ 50 จะเลือกเรียนมัธยมปลายสายสามัญ โรงเรียนมัธยมปลายบางแห่งมีความโดดเด่นในวิชาหนึ่งวิชาใดเป็นการเฉพาะ ซึ่งโรงเรียนประเภทนี้มี 50 โรงเรียน

22. www.edu.fi

การศึกษาระดับมัธยมปลายสามัญผู้เรียนจะต้องเรียนอย่างน้อย 75 วิชา ในจำนวนนี้เป็นวิชาบังคับ 45-49 วิชา หลักสูตรมัธยมปลายออกแบบ มาให้ใช้เวลาเรียน 3 ปี แต่เนื่องจากไม่มีการจัดเป็นชั้นปี ผู้เรียนอาจ สำเร็จการศึกษาก่อนหรือหลัง 3 ปีได้

การเรียนมัธยมปลายจะมุ่งที่การสอบเข้ามหาวิทยาลัย วิชาที่สอบ ได้แก่ ภาษาแม่ (ภาษาฟินน์ สวีดิช หรือซามิ) ภาษาประจำชาติที่สอง (ภาษาสวีดิช หรือภาษาฟินน์) ภาษาต่างประเทศที่หนึ่ง คณิตศาสตร์และ วิชาการศึกษาทั่วไป ผู้สอบสามารถเลือกสอบภาษาที่เป็นวิชาเลือกภาษาอื่น ๆ ได้นอกเหนือจากภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศบังคับ ใบรับรอง ผลการสอบให้สิทธิที่จะเข้าศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

2.3.2 การสอบวัดความรู้ (Matriculation Examination)

การสอบวัดความรู้จัดขึ้นเป็นครั้งแรกในฟินแลนด์ใน ปี 1852 เดิมใช้ผลการสอบนี้เพื่อคัด เลือกบุคคลเข้ามหาวิทยาลัยเฮลซิงกิ ผู้สอบต้อง แสดงให้ประจักษ์ว่ามีความรอบรู้ทางการศึกษาและรู้ภาษาละติน

ในปัจจุบันวัตถุประสงค์ของการสอบเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนได้ สัมผัสความรู้และทักษะตามที่กำหนดในหลักสูตรมัธยมปลาย และมีระดับ วุฒิภาวะที่เพียงพอสอดคล้องกับเป้าหมายของการมัธยมศึกษาหรือไม่ ผู้ผ่านการสอบมีสิทธิที่จะศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย การสอบนี้จัดพร้อมกัน ในโรงเรียนมัธยมปลายทั่วประเทศ

คณะกรรมการการสอบเป็นผู้รับผิดชอบการออกข้อสอบและ ตรวจสอบข้อสอบ กระทรวงการศึกษาเป็นผู้แต่งตั้งประธานและคณะกรรมการ การสอบ (ประมาณ 40 คน) ตามข้อเสนอแนะของมหาวิทยาลัย สถาบัน การศึกษาชั้นสูง และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการ

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

การสอบเป็นตัวแทนของสาขาวิชาต่าง ๆ ที่จัดสอบโดยมีสมาชิกสมทบประมาณ 330 คน ทำหน้าที่ช่วยคณะกรรมการในการออกข้อสอบและตรวจข้อสอบ การจัดสอบเป็นความรับผิดชอบของเลขาธิการ คณะกรรมการสอบ ซึ่งมีพนักงานช่วยดำเนินงาน 22 คน การสอบนี้จัดขึ้นปีละ 2 ครั้ง ครั้งแรกในช่วงฤดูใบไม้ผลิ และครั้งที่สองในฤดูใบไม้ร่วง โดยจัดสอบในโรงเรียนมัธยมปลายทุกโรงเรียนในเวลาเดียวกัน นักเรียนมักจะเลือกสอบในช่วงฤดูใบไม้ผลิเดือนมีนาคม-เมษายน เพราะผลการสอบจะออกก่อนสิ้นเดือนพฤษภาคม ซึ่งในฟินแลนด์มีธรรมเนียมจัดงานฉลองให้กับผู้สำเร็จการศึกษาในวันที่ 31 พฤษภาคม นักเรียนที่ไม่ผ่านการสอบและประสงค์จะสอบใหม่จะเข้าสอบในฤดูใบไม้ร่วงซึ่งปกติเป็นเดือนตุลาคม อย่างไรก็ตาม จะไม่มีการจัดฉลองให้กับนักเรียนที่สอบผ่านในการสอบครั้งที่ 2 ของปี

ข้อสอบวัดความรู้อย่างน้อยต้องมี 4 ชุด ชุดแรกภาษาแม่ ซึ่งผู้เข้าสอบทุกคนต้องสอบ คนฟินน์ยังคงติดใจที่จะกล่าวว่าภาษาแม่ หมายถึงภาษาฟินน์หรือสวีดิช ทั้ง ๆ ที่ในปัจจุบันมีชุมชนคนอพยพจำนวนมาก เช่นรัสเซีย เวียดนาม หรือโซมาลี ซึ่งลูกหลานคนเหล่านี้ต้องสอบวัดความรู้ด้วยถ้าต้องการเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งต้องจัดว่าภาษารัสเซีย เวียดนาม และโซมาลีเป็นภาษาแม่ แต่เขาสามารถเลือกได้เฉพาะข้อสอบภาษาฟินน์หรือสวีดิช อย่างไรก็ตามชาวซามิแห่งแลปลแลนด์ได้รับอนุญาตให้สอบโดยใช้ภาษาของตนในการสอบ

ผู้เข้าสอบวัดความรู้ต้องเลือกสอบจากข้อสอบอีก 4 ชุด ซึ่งได้แก่ภาษาประจำชาติที่สอง ซึ่งก็หมายถึงภาษาฟินน์หรือสวีดิชนั่นเอง ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์และการศึกษาทั่วไป อย่างไรก็ตามผู้เข้าสอบอาจเลือกชุดข้อสอบเพิ่มได้อีกหนึ่งชุดหรือมากกว่านั้น

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ข้อสอบแบ่งออกเป็น 2 ระดับตามความยาก โดยชุดคณิตศาสตร์ ภาษาประจำชาติที่สองและภาษาต่างประเทศ แบ่งเป็นระดับก้าวหน้า และระดับพื้นฐาน ปัจจุบันมีการเพิ่มทางเลือกสำหรับชุดข้อสอบภาษาประจำชาติที่สอง เป็นระดับก้าวหน้าและระดับปานกลาง ปกติแล้วผู้เข้าสอบจะเลือกระดับที่จะสอบตั้งแต่ช่วงเลือกเรียนมัธยมปลาย ซึ่งแบ่งเป็น 2 สายหลัก คือสายภาษา และสายคณิตศาสตร์

สำหรับนักเรียนที่เลือกสอบภาษาจะต้องเรียนและสอบชุดภาษา และชุดการศึกษาทั่วไป ในขณะที่นักเรียนสายคณิตศาสตร์จะต้องเรียนและสอบคณิตศาสตร์ เคมี ฟิสิกส์ โดยจะศึกษาด้านภาษาและมนุษยศาสตร์ ไม่มากนัก

ชุดข้อสอบภาษาแม่มี 3 ภาษาคือ ภาษาฟินน์ สวีดิช และซามิ ในการทำข้อสอบ นักเรียนต้องเขียนเรียงความที่สละสลวยเกี่ยวกับเรื่องที่สำคัญ หรือจะมีผลต่อตน เรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ หรือเรื่องการศึกษาทั่วไป ข้อสอบชุดภาษาแม่มี 2 ฉบับ คะแนนของผู้สอบตัดสินจากข้อสอบฉบับที่มีคะแนนสูงกว่า

ส่วนชุดข้อสอบภาษาประจำชาติที่สอง และชุดข้อสอบภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย การฟังและอ่านทำความเข้าใจ รวมถึงการเขียนเรียงความ

ชุดข้อสอบคณิตศาสตร์มี 10 ข้อ ผู้เข้าสอบต้องทำทุกข้อ ในการนี้สามารถนำเครื่องคิดเลข และตารางต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการการสอบเห็นชอบ เข้าไปในห้องสอบได้

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ชุดวิชาการศึกษาทั่วไป สังคมศึกษา พลิกส์ เคมี ชีววิทยา และ ภูมิศาสตร์ ผู้เข้าสอบเลือกตอบได้ไม่เกิน 8 ข้อ

การสอบวัดความรู้เป็นกลไกเพื่อให้เด็กชาวพินันต์ได้รับการศึกษา พื้นฐานทั่วไป รวมถึงทักษะด้านภาษาและความรู้ทางวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ ที่เป็นเลิศ การสอบนี้ยังเป็นกลไกกดดันให้โรงเรียนทั่วประเทศต้องพยายาม รักษามาตรฐานของโรงเรียน เพราะสังคมจะเห็นได้ทันทีว่านักเรียนจากโรงเรียน ไต่บ้างไม่ผ่านการสอบวิชาใด ครู อาจารย์เองก็ได้รับแรงกดดันที่ต้องเตรียม นักเรียนให้ถึงระดับที่จะผ่านการสอบได้อย่างสบาย ๆ

อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมปลายเป็นผู้ตรวจและให้เกรดนักเรียน เป็นเบื้องต้น²³ โดยมีคณะกรรมการการสอบเป็นผู้ให้เกรดตัดสินอีกครั้งและ ถือเป็นที่ยุติ ซึ่งเกรดที่ให้อาจแตกต่างไปจากเกรดที่อาจารย์ให้ไปในทางใด ก็ได้ ถ้าต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกรดมากจะเป็นภาพลบของอาจารย์ ในการสอบวัด ความรู้ที่จัดมายาวนานนี้ มีการโกงไม่ว่าในรูปแบบใด น้อยกรณีมากจริง ๆ ถ้าผู้สอบโกง จะถูกตัดสิทธิจากการสอบโดยสิ้นเชิง

การสอบวัดความรู้นี้เอง จึงเป็นกลไกที่ช่วยสร้างความเสมอภาค ทางการศึกษาและรักษาระดับมาตรฐานที่สูงของทั้งอาจารย์และนักเรียน

ปกตินักเรียนที่เข้าสอบวัดความรู้หลังจากเรียนมัธยมปลายประมาณ 3 ปี มีอายุระหว่าง 18-20 ปี ผู้เข้าสอบที่อายุน้อยกว่า 18 ปี มีน้อยมาก แต่ในปัจจุบันผู้เรียนการศึกษาผู้ใหญ่นิยมเข้าสอบวัดความรู้ด้วย จึงอาจมี ผู้เข้าสอบที่มีอายุถึง 80 ปี จึงกล่าวได้ว่าไม่มีข้อจำกัดเรื่องอายุสำหรับ การศึกษาตลอดชีวิต

23. เกรดที่ให้เป็นภาษาละติน เริ่มจาก Laudatur คือเกรดสูงสุด ถึงเกรดต่ำสุด คือ Approbatum และ Improbatur คือไม่ผ่าน

2.3.3 การอาชีวศึกษา

นักเรียนที่ไม่เรียนมัธยมปลายสายสามัญซึ่งเป็นการศึกษาเชิงทฤษฎีสามารถเรียนต่อสายอาชีวะได้ ซึ่งปกติใช้เวลา 3 ปี ผู้เรียนจะได้ทักษะการปฏิบัติงานซึ่งนำไปใช้ได้ในตลาดแรงงาน

ในปัจจุบันผู้จบอาชีวศึกษาสามารถเข้าเรียนต่อมหาวิทยาลัยได้ ทว่าต้องเรียนเพิ่มเติมด้านภาษาและการศึกษาทั่วไป อย่างไรก็ตามผู้เรียนตามเส้นทางนี้มีไม่มากนัก

2.3.4 ดนตรีและศิลปะศึกษา

วิชาศิลปะและหัตถกรรมมีบรรจุในหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษามาช้านานแล้ว ในปัจจุบันเด็กในฟินแลนด์สามารถเรียนศิลปะจากสถาบันอื่น ๆ นอกโรงเรียนได้ เพราะมีระบบที่ผู้บริหารการศึกษาจัดให้ ซึ่งนักเรียนสามารถไปเรียนได้สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ดนตรีเป็นวิชาที่คนชื่นชอบมาก มีโรงเรียนที่เชี่ยวชาญด้านดนตรีหลายโรงกระจายอยู่ทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนที่โดดเด่นด้านจิตรกรรม การละครและการแสดงและการกีฬา

2.3.5 การศึกษาที่ใช้ภาษาสวีเดนเป็นสื่อการเรียนการสอน

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่า ในฟินแลนด์มีชนกลุ่มน้อยที่พูดภาษาสวีดิชอาศัยอยู่ตามชายฝั่งบริเวณหมู่เกาะทางตะวันตกของประเทศและในจังหวัด โอแลนด์ (Åland) ซึ่งเป็นเขตปกครองตนเอง

ภาษาสวีดิชเป็นภาษาของกลุ่มผู้ปกครองประเทศฟินแลนด์ในช่วง ค.ศ. 1200-1900 แต่เมื่อประเทศเป็นเอกราชในปี 1917 และมีการปฏิรูปการศึกษาได้มีขบวนการชาตินิยมที่นำโดยกลุ่มสวีเดน เพื่อฟินแลนด์ต่อต้านรัสเซียได้ทำการสนับสนุนให้ใช้ภาษาฟินน์เป็นธงชัย เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของชาติ และความชอบธรรมเพื่อการเป็นเอกราชจากอาณาจักรรัสเซีย

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ผู้นำชาตินิยมคนแรก ๆ และประธานาธิบดีหลายคนของฟินแลนด์ เป็นชาวฟินน์ ที่พูดภาษาสวีดิช²⁴ คนเหล่านี้ยังเป็นคนเด่นดังในแวดวงราชการและเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน กลุ่มคนที่พูดภาษาสวีดิชมักเป็นชาวนา กรกรรมกร เกษตรกร และคนชั้นกลางระดับล่าง

โรงเรียนที่ใช้ภาษาสวีดิชเป็นสื่อการเรียนการสอนที่เป็นโรงเรียน การศึกษาพื้นฐาน มีจำนวน 330 โรงเรียนมัธยมปลายอีก 30 โรงเรียน โดยรัฐ เป็นผู้พัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนที่เป็นภาษาสวีดิชให้ในทางทฤษฎี แม้ว่านักเรียนจากโรงเรียนเหล่านี้สามารถอ่านตำราภาษาสวีดิชได้เหมือน นักเรียนในประเทศสวีเดนที่เป็นเพื่อนบ้าน แต่ทางการเห็นว่าจำเป็นที่ต้อง รักษาเอกลักษณ์ของชาวฟินน์ที่พูดภาษาสวีดิชไว้ว่าเป็น "Finland-Swedes" หรือ finlandssvenskar

2.3.6 โรงเรียนพิเศษ

มีโรงเรียนจำนวนหนึ่งที่ใช้ภาษาเยอรมัน ฝรั่งเศสและรัสเซีย เป็นสื่อการสอน โรงเรียนเหล่านี้ก่อตั้งมานานแล้ว เดิมเพื่อรองรับผู้อพยพ และผู้ลี้ภัยทางการเมือง ซึ่งมาจากรัสเซียหลังจากปฏิวัติครั้งใหญ่ในปี 1917 หลักสูตรในโรงเรียนเหล่านี้ เป็นไปตามกรอบที่คณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติกำหนดนักเรียนเหล่านี้ต้องสอบวัดความรู้ด้วยเช่นเดียวกัน

24. ประธานาธิบดีฟินแลนด์ที่พูดภาษาสวีดิช ในสมัยก่อนสงครามคือ Svinhufvud, Relander, Stahlberg และ Mannerheim ส่วนประธานาธิบดีฟินแลนด์ที่พูดภาษาฟินน์คือ Kallio Ryti และ Paasikivi ในการเลือกตั้งปี 1994 คนฟินแลนด์ลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี ที่พูดภาษาฟินน์ชื่อ Martti Ahtisaari ขณะคู่แข่งที่เป็นชาวฟินน์แลนด์พูดภาษาสวีดิช Elisabeth Rehn ไปอย่างเฉียดฉิว

ปัจจุบันโรงเรียนเหล่านี้รองรับผู้อพยพใหม่จากรัสเซีย และบุตรธิดาของชาวฝรั่งเศสและเยอรมันที่เข้ามาทำงานให้บริษัทฟินแลนด์ หรือบริษัทข้ามชาติอื่น ๆ รวมถึงรองรับเด็กที่เกิดจากการสมรสข้ามชาติด้วย

2.3.7 การศึกษาเอกชน

โรงเรียนเอกชนมีไม่มากนัก เช่นโรงเรียนแบบสไตเนอร์ (Steiner) ซึ่งเป็นที่รู้จักหรือเรียกกันว่าโรงเรียนแบบวอลดอร์ฟ (Waldorf) ในตอนกลางของยุโรป การเรียนการสอนยึดหลักมนุษยปรัชญาของรูโดลฟ์ สไตเนอร์ โรงเรียนกลุ่มนี้มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับมาก ในช่วงทศวรรษที่ 1960 และ 1970 เมื่อผู้ซื้อเสื้อผ้าชาวฟินแลนด์จำนวนมาก ลงทะเบียนเรียนสำหรับลูกที่ยังไม่เกิดของตน

ในทศวรรษที่ 1990 โรงเรียนแบบสไตเนอร์ได้สลายตัวไปและกลายมาเป็นโรงเรียนของรัฐเหมือนโรงเรียนอื่น ๆ ทั่วไป ที่ใช้หลักสูตรของรัฐ โรงเรียนเหล่านี้เดิมเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นโรงเรียนเสรี มีการคาดหวังว่านักเรียนจะมีความคิดสร้างสรรค์กว่านักเรียนในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป แต่ไม่ปรากฏว่าศิลปินที่มีชื่อเสียงหรือบุคคลสำคัญคนใดจบจากโรงเรียนแบบสไตเนอร์เลย

2.4 การอุดมศึกษา

การอุดมศึกษาถือเป็นฐานรากสำคัญประการหนึ่งของยุทธศาสตร์แห่งชาติ สมรรถนะของการอุดมศึกษาจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็ต่อเมื่อสามารถจัดการศึกษาแก่ประชากรกลุ่มอายุนี้ได้ถึง 2 ใน 3 ²⁵ ผู้คนนิยมเรียนระดับอุดมศึกษามากขึ้น จำนวนผู้สมัครสูงกว่าจำนวนที่จะรับได้หลายเท่าตัว การแข่งขันกันเพื่อเข้าเรียนอุดมศึกษา เป็นผลมาจากการขยายตัวของ

25. www.edu.fi การอุดมศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมปลายและการเพิ่มสิทธิการเข้าเรียนอุดมศึกษา แก่ผู้มีวุฒิอาชีวศึกษา

ระบบอุดมศึกษาประกอบด้วย มหาวิทยาลัยและโพลิเทคนิค มหาวิทยาลัย มีภารกิจหลักคือการทำวิจัยทางวิทยาศาสตร์และการสอน ส่วนโพลิเทคนิคเน้นการสอนวิชาที่เชื่อมโยงกับการทำงาน โพลิเทคนิคส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค

2.4.1 มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยแห่งแรกของฟินแลนด์ คือ อะคาเดมิ (Akademi) ตั้งในปี 1640 ที่เมืองตุกูรุ ภาษาสวีดิชเรียกว่า Abo ระหว่าง ปี 1809-1917 ซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ใต้การปกครองของรัสเซียนั้น ในปี 1828 ได้มีการย้ายมหาวิทยาลัยไปที่กรุงเฮลซิงกิ²⁶ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการบริหารของผู้สืบสายราชวงศ์จากรัสเซีย และเปลี่ยนชื่อเป็น มหาวิทยาลัยจักรพรรดิซาร์อเล็กซานเดอร์ (Imperial University of Czar Alexander) ปัจจุบันเรียกว่ามหาวิทยาลัยเฮลซิงกิ ส่วน Abo Akademi ยังคงอยู่ที่เมืองตุกูรุ และเป็นมหาวิทยาลัยแห่งเดียวที่ใช้ภาษาสวีดิชเป็นสื่อการเรียนการสอน ต่อมา มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยอีกแห่งที่เมืองตุกูรุ ใช้ภาษาฟินน์เป็นสื่อการเรียนการสอน

ปัจจุบันฟินแลนด์มีมหาวิทยาลัย 20 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยที่มีคณะวิชาหลากหลาย 10 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นสถาบันเฉพาะทาง 10 แห่ง มหาวิทยาลัยเฮลซิงกิ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีนักศึกษาประมาณ 26,000 คน ในบรรดาสถาบันเฉพาะทาง 10 แห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี 3 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยทางเศรษฐศาสตร์

26. หนังสือ Culture Shock Finland, 2001. น.106

และบริหารธุรกิจ 3 แห่ง ที่เหลืออีก 4 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยทางศิลปะ นอกจากนั้นยังมีสถาบันการทหารอีก 1 แห่ง สังกัดกระทรวงกลาโหมที่จัดการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยทุกแห่งมีภารกิจหลักคือการสอนและการวิจัย และมีสิทธิประสาทปริญญาถึงระดับปริญญาเอก

การศึกษาระดับปริญญาตรีใช้เวลาเรียนเต็มเวลาประมาณ 3 ปี ระดับปริญญาโทใช้เวลา 5 ปี ซึ่งก็คือเรียนเพิ่มอีก 2 ปี หลังจากได้ปริญญาตรีแล้ว คนที่นั้นปกติจะไม่ศึกษาแค่ระดับปริญญาตรี นักศึกษาส่วนใหญ่จะตั้งเป้าศึกษาถึงปริญญาโท ซึ่งใช้เวลาเรียนโดยรวม 5-6 ปี ซึ่งนักศึกษาต้องเลือกวิชาเอก 1 วิชา และวิชาโท 2-3 วิชา ให้เป็นไปตามเงื่อนไขการได้วุฒิปริญญาโท ซึ่งต้องมีการเขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ²⁷

นอกจากนี้ยังมีวุฒิการศึกษาที่เรียกว่า Licentiate ซึ่งเป็นการศึกษาหลังปริญญาโท แต่ไม่ถึงปริญญาเอก ใช้เวลาเรียนเต็มเวลา 2 ปี หลังจบปริญญาโท สำหรับการเรียนปริญญาเอกปกติใช้เวลาเรียน 4 ปี ทว่าเมื่อนักศึกษาน้อยมากที่สามารถเรียนได้แบบเต็มเวลา ดังนั้นกว่าจะได้ปริญญาเอกส่วนใหญ่จึงต้องใช้เวลามากกว่าที่คาดไว้

ปกติแล้ว นักศึกษาที่ผ่านการสอบวัดความรู้และเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจะมีอายุระหว่าง 18-20 ปี แต่หลายคนมีอายุมากกว่านั้น กล่าวคือ เด็กผู้ชายอาจเลือกเข้ารับการเกณฑ์ทหารก่อน อีกส่วนหนึ่งอาจเลือกที่จะหาประสบการณ์ชีวิตโดยทำงานหรือท่องเที่ยว 1-2 ปี ก่อนจะเริ่มชีวิตนักศึกษา

คนพินนี้ถือเป็นเรื่องปกติที่จะไปอยู่ชั่วคราวในสวีเดน และทำงานแบบแรงงานไร้ฝีมือเพื่อเรียนภาษาและหารายได้ไปด้วย ผู้หญิงมักจะ

27. วิทยานิพนธ์มีความยาวประมาณ 70-100 หน้า

เลือกเป็นโอแพร์ (au pair) คือการไปกินอยู่กับครอบครัวต่างประเทศ โดยช่วยดูแลเด็กและทำงานบ้านเป็นการตอบแทนเป็นเวลา 1-2 ปี ประเทศที่คนนิยมไปเป็นโอแพร์ คือ เยอรมัน อังกฤษ และฝรั่งเศส แม้ในกรุงเทพฯ ก็มีโอแพร์ชาวฟินแลนด์ที่พักอาศัยและทำงานกับครอบครัวชาวฟินแลนด์ โอแพร์มีสิทธิที่จะมีเวลาว่างไปเข้าชั้นเรียนภาษาได้ ระบบโอแพร์นี้มีการจัดการที่ดีและปลอดภัย

โดยสรุปมีมหาวิทยาลัยและโพลีเทคนิคกระจายอยู่ทั่วประเทศ เพื่อรับประกันความเสมอภาคของโอกาสในการเข้ารับการอุดมศึกษาของนักศึกษา ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ที่ใดก็ตาม

2.4.2 โพลีเทคนิค

โพลีเทคนิคมักตั้งอยู่ในระดับภูมิภาค มีหน้าที่จัดการเรียนการสอน สาขาวิชาต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับชีวิตการทำงาน ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับคุณวุฒิอุดมศึกษาทางวิชาชีพ

โพลีเทคนิคมี 29 แห่ง ส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนหลากหลายสาขาวิชา เช่น เทคโนโลยีและการขนส่ง การบริหารธุรกิจ การสาธารณสุขและบริการสังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การจัดเลี้ยงและการบริหาร องค์กรทรัพยากรธรรมชาติ มนุษยศาสตร์ และการศึกษา การเรียนที่ โพลีเทคนิค นอกจากเน้นด้านทฤษฎีแล้ว ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ หรือสถานที่ทำงานจริง และทำโครงการระดับอนุปริญญาด้วย ระยะเวลาศึกษาประมาณ 3.5 ถึง 4 ปี ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้ปริญญาวิชาชีพ โพลีเทคนิคหลายแห่งมีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ มีนักศึกษาโพลีเทคนิคฟินแลนด์หลายคนศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยไทยที่มีหลักสูตรนานาชาติ

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

2.5 การศึกษาผู้ใหญ่

การศึกษาผู้ใหญ่จัดให้สำหรับประชากรวัยทำงาน ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ มีการขยายตัวมาก สถาบันที่จัดมีหลากหลายได้แก่ โรงเรียนภาคค่ำซึ่งจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ สถาบันการอาชีวศึกษาจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีวะ รวมถึงศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่ทางวิชาชีพ และมหาวิทยาลัย ซึ่งทุกแห่งมีศูนย์การศึกษาต่อเนื่องสำหรับคนทำงานแล้ว ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องมีหน้าที่จัดหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ หลักสูตรของมหาวิทยาลัยเปิดหลักสูตรสำหรับผู้ประกอบการ รวมถึงการจัดบรรยายทางวิชาการ เช่น นโยบายด้านกำลังคน

ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องสามารถริเริ่มโครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โครงการด้านภาษา กิจกรรมทางวัฒนธรรม กิจกรรมเกี่ยวกับต่างประเทศ การพัฒนาองค์กรโครงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการจัดการเป็นต้น ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องยังจัดโครงการทางการศึกษาแก่กลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ เช่น กลุ่มครู นักสังคมสงเคราะห์ ผู้ทำงานด้านวัฒนธรรม เศรษฐกร วิศวกร และผู้ประกอบการ ศูนย์ฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคนิคและวิธีการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการลงทุนสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้มีการเรียนรู้อย่างจริงจัง และประสบผลสำเร็จ

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

2.6 การเรียนรู้ตลอดชีวิต

เริ่มมีการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่ช่วง ทศวรรษ ที่ 1990 ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อมีการล่มสลายของสหภาพโซเวียต เศรษฐกิจส่วนใหญ่ของ ฟินแลนด์ขึ้นอยู่กับ การส่งสินค้าอุตสาหกรรมไปยังสหภาพโซเวียต เมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลายลง โรงงานทอผ้า โรงงานทำรองเท้าและบริษัท ส่งออกต้องประสบภาวะล้มละลาย ทำให้เกิดการว่างงาน ความยากจน และการคับข้องใจในหมู่ประชาชน

ผู้คนนับเป็นพัน ๆ คน เรียนมหาวิทยาลัยเปิดเพิ่มมากขึ้นทุกปี การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้โอกาสบุคคลได้เรียนระดับอุดมศึกษา โดยไม่ต้องไปลงทะเบียนที่มหาวิทยาลัย แม้ในเมืองที่ไม่มีมหาวิทยาลัย ตั้งอยู่ก็สามารถจัดบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยเปิดได้ โดยไปเชื่อมโยง กับหลักสูตรและโปรแกรมของมหาวิทยาลัยที่อยู่ใกล้เคียง วิชาที่คนนิยม เรียนได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม คอมพิวเตอร์ การศึกษาและจิตวิทยา

2.7 เงินทุนเพื่อการศึกษา

การศึกษาถือเป็นการลงทุนในทุนมนุษย์ที่สำคัญ รัฐบาลจึงสนับสนุน งบประมาณทั้งการศึกษาพื้นฐานและการอุดมศึกษา โดยเป็นการแบ่งภาระ การรับผิดชอบระหว่าง รัฐ องค์กรท้องถิ่น และผู้จัดการศึกษา ผู้จัดการศึกษา ในพื้นที่ยังได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ เรื่องอาคารสถานที่ และค่าใช้จ่าย การบริหารสถาบัน หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนแก่สถาบันการศึกษา ใช้เกณฑ์เดียวกันไม่ว่าจะสังกัดใดก็ตาม

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

การจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการของสถาบัน การศึกษา ใช้หลักการคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหน่วยต่อปี เช่น หน่วยงานเรียน ชั่วโมงเรียนหรือหน่วยอื่น ๆ โดยมีการกำหนดให้เงินอุดหนุนจากรัฐต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 57 ของค่าใช้จ่ายดำเนินการ บัณฑิตที่ล้ำค่าที่สุดที่เป็นตัวกำหนดวงเงินอุดหนุน คือจำนวนนักศึกษา เงินอุดหนุนรัฐจะจ่ายไปที่ผู้จัดการศึกษา ตามราคาต่อหน่วยนักศึกษาที่กำหนด เงินอุดหนุนนี้รัฐไม่ได้กำหนดว่าจะต้องใช้จ่ายไปในเรื่องใดเป็นการเฉพาะ

ค่าใช้จ่ายของมหาวิทยาลัยมาจากงบประมาณรัฐ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติมหาวิทยาลัยหารายได้อื่นจากภายนอกด้วยโดยการให้บริการเชิงพาณิชย์ ทั้งนี้ต้องอยู่ในระดับที่สัดส่วนงบประมาณรัฐไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของค่าใช้จ่ายของมหาวิทยาลัย

การศึกษาทุกระดับในฟินแลนด์เป็นการศึกษาแบบให้เปล่า โดยในระดับการศึกษาพื้นฐาน ผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาอาจต้องซื้อวัสดุการศึกษาเอง และรับภาระค่าอาหารและพาหนะ

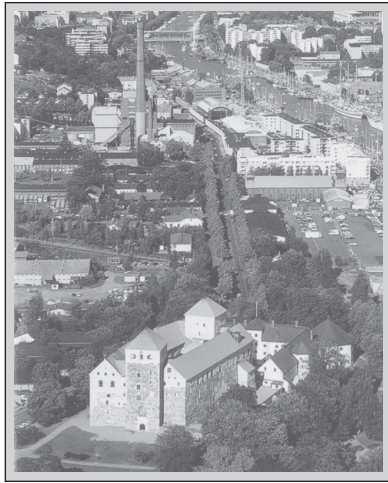
สำหรับการศึกษาหลังระดับการศึกษาพื้นฐาน ซึ่งหมายถึง การศึกษาระดับมัธยมปลาย การอาชีวศึกษา โพลีเทคนิคและมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปริญญาตรีถึงปริญญาเอกนั้น ผู้ที่ศึกษาเต็มเวลา ซึ่งต้องมีระยะเวลาเรียนอย่างน้อยสองเดือน จะได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐเป็นค่าเล่าเรียน นอกจากนี้ ผู้ที่เรียนการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษาต่อเนื่องก็จะได้รับทุนอุดหนุนด้วย

ความช่วยเหลือทางการเงินประกอบด้วยทุนอุดหนุนการศึกษา เงินอุดหนุนค่าเช่าบ้าน และเงินยืมดอกเบี้ยต่ำมาก ๆ ที่รัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกัน โดยผู้เรียนจะจ่ายคืนเมื่อสำเร็จการศึกษา

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

38

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

บทที่ 3

การศึกษาฝึกหัดครู

เส้นทางสู่การเป็นครู มี 2 เส้นทาง คือศึกษาในวิทยาลัยครู และศึกษาในมหาวิทยาลัยซึ่งเมื่อสำเร็จแล้วต้องเรียนวิชาชีพครูเพื่อให้มี คุณสมบัติที่จะเป็นครูได้ตามที่กฎหมายกำหนด

3.1 วิทยาลัยครู

วิทยาลัยครูส่วนมากจัดการศึกษา 3 หลักสูตร คือหลักสูตรครูประจำชั้น ครูเทคโนโลยีและครูอนุบาล หลักสูตรครูประจำชั้นมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการและทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นครูประจำชั้น นักศึกษาต้องเรียนการศึกษาวิทยาศาสตร์เป็นวิชาเอก เมื่อสำเร็จจะได้วุฒิมหาบัณฑิตทางการศึกษา (M.Ed) ถ้าผู้เรียนประสงค์ก็สามารถศึกษาต่อถึงระดับ Licentiate หรือ ระดับดุษฎีบัณฑิตได้

ผู้เรียนหลักสูตรครูเทคโนโลยี ต้องเรียนเทคโนโลยีการศึกษาเป็นวิชาเอกและอาจเลือกศึกษาวิชาโทเพื่อให้ได้วุฒิเป็นครูประจำชั้นก็ได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับวุฒิมหาบัณฑิตทางการศึกษา สามารถสอนเทคโนโลยีการศึกษาได้ ทั้งในระดับประถม มัธยมต้น และมัธยมปลาย นอกจากนั้นผู้สำเร็จการศึกษาสามารถทำงานเกี่ยวกับบริการสังคมด้านต่าง ๆ และงานอื่น ๆ ทางธุรกิจและวัฒนธรรมซึ่งต้องการความเชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีการศึกษา

หลักสูตรครูอนุบาล เมื่อจบจะได้วุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา (B.Ed) สามารถเป็นครูอนุบาลในชั้นเด็กเล็กหรือศูนย์รับเลี้ยงเด็ก

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศพินแลนด์

รวมถึงสามารถปฏิบัติงานอื่นที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ และมีสิทธิที่จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

3.2 มหาวิทยาลัย

ครูที่สอนวิชาเฉพาะต้องจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย หลังจากจบปริญญาโทแล้ว ต้องเลือกเรียนวิชาชีพครูอีก 1 ปี จึงจะมีคุณสมบัติที่จะเป็นครูระดับมัธยมปลายได้ ถ้ามีวุฒิปริญญาตรีจะเป็นครูเฉพาะวิชาและสอนระดับมัธยมต้นได้ ทั้งนี้ต้องเรียนวิชาชีพครู และการศึกษาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม

3.3 ลำดับความสำคัญเร่งด่วนของการพัฒนาการศึกษาในฟินแลนด์

แผนพัฒนาการศึกษา และทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลทุก 4 ปี เป็นตัวกำกับทิศทางการพัฒนาระบบการศึกษาของฟินแลนด์

ปัจจุบันรัฐบาลกำลังดำเนินการโครงการสังคมสารสนเทศในทุกกระทรวง ในช่วงทศวรรษ 1990 รัฐได้ให้การสนับสนุนมากขึ้นแก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในการติดตั้งคอมพิวเตอร์เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศ กล่าวได้ว่าเป้าหมายทางโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีบรรลุผลแล้ว ขณะนี้จุดเน้นการพัฒนาจะมุ่งไปที่การพัฒนาเนื้อหา การฝึกอบรมครูและการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสารสนเทศ

ฟินแลนด์ได้ลงทุนในการพัฒนาการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาแล้วหลายปี รวมทั้งมีการพัฒนาครูและการลงทุนให้ครูได้รับการศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้มาตรฐานการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

การสอนภาษาและการสร้างความเป็นสากลเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง จึงมีการดำเนินงานโครงการพิเศษและโครงการลงทุนต่าง ๆ เพื่อสร้างความแข็งแกร่งด้านความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ และเพื่อสร้างทางเลือกการเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมนานาชาติ และโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาและการวิจัยกับกลุ่มประเทศประชาคมยุโรปมากขึ้น ขณะนี้มีการให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการขจัดอุปสรรคที่กีดขวางการเคลื่อนไหวของบุคคลและการลื่นไหลของความรู้

การที่คนฟินแลนด์มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นเป็นผลมาจากการขยายการศึกษา ซึ่งดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ประเทศได้รับเอกราชในปี 1917 โดยแท้จริงแล้วคนฟินแลนด์เป็นชนชาติที่ใฝ่รู้และขวนขวายที่จะได้รับการศึกษา ซึ่งเห็นได้ชัดจากสถิติผู้ผ่านการสอบวัดความรู้ กล่าวคือ ในช่วงแรกที่เป็นเอกราชจำนวนผู้ผ่านการสอบวัดความรู้ ต่ำกว่าร้อยละ 2 ของประชากรในกลุ่มอายุนี้ ในทศวรรษที่ 1960 มีการทำลายสถิติร้อยละ 15 ของกลุ่มอายุ และในช่วงทศวรรษ 1990 ลัดส่วนผู้สอบวัดความรู้สูงกว่าร้อยละ 27 ของกลุ่มอายุ ²⁸

ในทศวรรษที่ 1960 และ 1970 การอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษาก็มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างสอดคล้องกัน ซึ่งเห็นได้ชัดจากระดับการศึกษาที่สูงขึ้นของประชากรวัยหนุ่มสาว แนวโน้มการเพิ่มขึ้นดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดตั้งโพลีเทคนิคในทศวรรษที่ 1990 ในช่วงการพัฒนาและขยายสถาบันโพลีเทคนิค เกณฑ์สำคัญที่สุดในการให้ใบอนุญาตดำเนินการคือมาตรฐานการศึกษา

28. www.edu.fi ลำดับความสำคัญเร่งด่วนของการพิจารณา

42

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

บทที่ 4

การศึกษากับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

การสอนค่านิยมและคุณธรรมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรมัธยมต้นและมัธยมปลายและมีการสอนอย่างเป็นระบบแก่นักเรียน นักศึกษา

ถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ประชาชนฟินแลนด์ต้องจดทะเบียนแสดงตนกับสำนักงานศาสนาในเขตพื้นที่ที่ตนพักอาศัย หรืออาจเลือกไปจดทะเบียนที่ฝ่ายปกครอง หรือที่ที่ว่าการอำเภอ ซึ่งรับผิดชอบลงทะเบียนประชากรในเขตของตน

ในระยะหลังคนมักจะถอนตัวจากการจดทะเบียนกับฝ่ายศาสนาจักร ซึ่งก็หมายความว่าคนเลือกที่จะจดทะเบียนกับฝ่ายปกครองมากกว่า การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับตัวศาสนา คนเพียงแต่ต้องการเลี้ยงที่จะจ่าย "ภาษีศาสนา" ซึ่งเก็บจากทุกคนที่ไปขึ้นทะเบียนกับสำนักงานศาสนา บางคนถอนตัวเพราะต้องการประท้วงค่านิยมแบบอนุรักษ์ของศาสนา คริสต์นิกายลูเธอรันในฟินแลนด์ หรือประท้วงพฤติกรรมที่มีขอบของศาสนาจักรในอดีตหรือในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ผู้ที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ทุกคนไม่ว่าจะเป็นพุทธ มุสลิม คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก หรืออื่น ๆ ก็ต้องไปขึ้นทะเบียนที่สำนักงานฝ่ายปกครองด้วย

ประโยชน์ที่ได้จากการขึ้นทะเบียนที่สำนักงานศาสนา คือพ่อแม่สามารถจัดพิธีทางศาสนาในโบสถ์แก่ลูกที่เกิดใหม่ เช่น พิธีตั้งชื่อ พิธีแต่งงาน

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

หรือพิธิศัพได้ พิธิกรรมเหล่านี้จัดที่ฝ่ายปกครองหรือสำนักงานอำเภอได้เช่นเดียวกัน แต่ไม่เป็นที่น่าประทับใจ และน่าจดจำเท่าที่จัดที่โบสถ์

ประโยชน์ในการขึ้นทะเบียนที่สำนักงานศาสนาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ บุตรธิดาของผู้ขึ้นทะเบียนได้สิทธิโดยอัตโนมัติในการเข้าเรียนศาสนาในโรงเรียนของโบสถ์ เด็กที่พ่อแม่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนจะได้เรียนจริยธรรมในวิชาปรัชญาชีวิตในโรงเรียน จึงกล่าวได้ว่าผู้ปกครองและเด็กมีทางเลือก 2 ทางว่าจะเรียน คุณธรรมจริยธรรมแบบไหน แบบเรียนศาสนาที่โบสถ์ หรือปรัชญาชีวิตในโรงเรียน

4.1 การสอนศาสนาในโรงเรียน

เด็กนักเรียนทุกคนในฟินแลนด์มีสิทธิเข้าเรียนคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนการศึกษาพื้นฐานและโรงเรียนมัธยมปลาย เนื้อหาสาระจะเปลี่ยนไปตามระดับพัฒนาการทางสมองและจิตใจของเด็ก

4.1.1 หลักสูตรศาสนาในโรงเรียนการศึกษาพื้นฐาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำหนดจุดมุ่งหมายการสอนศาสนาในโรงเรียน ว่าเพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์พอที่จะนำไปใช้กำหนดอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนและโลกทัศน์²⁹

การสอนศาสนาในโรงเรียนการศึกษาพื้นฐานเน้นด้านจริยธรรมและศาสนาในชีวิตของมนุษย์ในความเห็นของนักเรียน และในฐานะเป็นปรากฏการณ์สังคม ถือกันว่าศาสนาเป็นฐานรากอันหนึ่งของวัฒนธรรมมนุษย์ในชั่วโม่งเรียนศาสนาเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาของตนเอง และเน้นที่การเตรียมนักเรียนให้รู้จักศาสนาอื่น ๆ และโลกทัศน์ต่าง ๆ

29. [www.edu.fi/Opetussuunnitelman perusteet](http://www.edu.fi/Opetussuunnitelman_perusteet). Perusopetus.

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีความรู้กว้าง ๆ เกี่ยวกับศาสนาและโลกทัศน์ที่ปรากฏในสังคมฟินแลนด์

หลักสูตรเน้นเป้าหมายการสอนศาสนา 5 ประการดังนี้

- สอนพื้นฐานของศาสนาที่นักเรียนนับถือ
- สอนโลกทัศน์พื้นฐานของฟินแลนด์
- แนะนำศาสนาอื่น ๆ ให้นักเรียนได้เรียนรู้
- ช่วยให้นักเรียนเข้าใจความสำคัญของศาสนาในมิติทาง

วัฒนธรรมและมนุษยธรรม

- ช่วยให้นักเรียนเข้าใจความสำคัญของจริยธรรมและมิติด้านจริยธรรมในศาสนา ³⁰

4.1.2 หลักสูตรศาสนาในโรงเรียนมัธยมปลาย

รูปแบบการสอนศาสนาซึ่งจัดสำหรับนักเรียนกลุ่มอายุ 16-19 ปี ไม่ยึดกับโครงสร้างหลักสูตรมากเกินไปในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยในแต่ละภาคการศึกษา นักเรียนจะเลือกศึกษาเป็นบางเรื่องและศึกษาแบบเจาะลึกในวิชานั้น ๆ คล้ายระบบการเรียนในมหาวิทยาลัย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติฟินแลนด์กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอนศาสนาในระดับมัธยมปลายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ลึกซึ้งมากขึ้นเกี่ยวกับศาสนาที่ตนนับถือ และมรดกทางวัฒนธรรมของศาสนานั้น ๆ รวมถึงมุมมองต่อโลกและจริยธรรม ในระดับมัธยมปลายนี้ นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาอื่น ๆ ด้วย โดยมีการวิเคราะห์ศาสนาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและสังคม และในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของบุคคลและชุมชน ³¹ การเรียน

30. www.edu.fi/Opetussuunnitelman_perusteet. Perusopetus.

31. www.edu.fi/Lukiokoulutus/Opetussuunnitelman_perusteet

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ศาสนาในระดับมัธยมปลายนี้ จะมีการศึกษาหรืออ้างอิงงานวิจัยวิชาการใหม่ ๆ เกี่ยวกับศาสนาด้วย

การเรียนรู้ศาสนาอื่น ๆ จะศึกษาจากเอกสารที่ชุมชนศาสนานั้น ๆ เป็นผู้จัดทำ เพราะมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รู้จักศาสนานั้น ๆ จากมุมมองของคนในศาสนานั้น ๆ เอง และโดยที่ศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของวัฒนธรรมและสังคมในการสอนศาสนาจึงโยงกับวิชาอื่น ๆ ด้วย เช่น มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ศิลปะและดนตรี

เป้าหมายของการสอนศาสนาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจศาสนา สามารถวิเคราะห์มุมมองของตนต่อโลก วัฒนธรรมและสังคมได้ รวมถึงเพื่อให้มีทักษะที่จะปฏิสัมพันธ์กับคนที่มีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมต่างไปจากตน

ครูจะใช้สื่อที่ชุมชนศาสนาต่าง ๆ เป็นผู้ผลิต รวมถึงวัสดุการสอนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในปัจจุบันที่สื่อมวลชนเป็นผู้จัดทำ ในการสอนครูจะส่งเสริมให้ผู้เรียนหาข้อมูลข่าวสารด้วยตนเอง จากนั้นนำมาวิเคราะห์และอภิปรายกับเพื่อนร่วมชั้น ด้วยกระบวนการดังกล่าว คาดหมายว่าในที่สุดผู้เรียนจะมีความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา ความคิด และจิตใจ ³²

หลักสูตรเน้นเป้าหมายการสอน 6 ประการ ดังนี้

- นักเรียนมีความรู้มิติวัฒนธรรมของศาสนา
- นักเรียนมีความคิด ความรู้ และทักษะ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์คำถามที่เชื่อมโยงกับศาสนา
- นักเรียนสามารถสร้าง วิเคราะห์ และประเมินมุมมองของตนต่อโลก เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม รวมถึงมีการยอมรับนับถือวัฒนธรรมของตน และยอมรับวัฒนธรรมประเพณีทางศาสนาของผู้อื่น

32. www.edu.fi/Lukiokoulutus.Opetussuunnitelman.perusteet

- นักเรียนควรรยอมรับผู้นับถือศาสนาอื่น และสามารถคบหาสมาคมกับบุคคลที่มีวัฒนธรรมและประเพณีแตกต่างจากตน
- นักเรียนควรเข้าใจในความสำคัญของการมีความรับผิดชอบ และตระหนักถึงค่านิยมที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจทางคุณธรรมจริยธรรม
- นักเรียนควรมีความชำนาญในทักษะการอภิปราย และวิเคราะห์คำถามทางศาสนาและคุณธรรม และควรมีความสามารถในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศาสนาด้วยตนเอง รวมถึงมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์วิจารณ์³³

4.2 การศึกษาคุณธรรมโดยไม่โยงกับศาสนา

สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้ลงทะเบียนเป็นสมาชิกที่สำนักงานศาสนา ชุมชนมีหน้าที่จัดให้มีทางเลือกอื่น ๆ ในการศึกษาคุณธรรม มีข้อสมมุติฐานว่า นักเรียนส่วนใหญ่ในฟินแลนด์จะเรียนศาสนาคริสต์นิกายลูเธอรันที่โบสถ์ สำหรับนักเรียนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายอื่น ๆ เช่นนิกายรัสเซียออร์ทอดอกซ์ ถ้ามีจำนวนถึง 3 คน องค์กรบริหารท้องถิ่น มีหน้าที่จัดการเรียนศาสนาในนิกายดังกล่าวให้ ผู้ที่นับถือศาสนาอื่น ๆ ถ้ามีจำนวน 3 คน สามารถเรียกร้องสิทธิให้มีการจัดสอนศาสนาให้ได้

ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้เป็นศาสนิกของศาสนาใด ก็มีสิทธิได้รับการสอนคุณธรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาโดยตรงซึ่งเรียกว่าวิชาปรัชญาชีวิต³⁴ ในกรณีนี้ต้องมีจำนวนถึง 3 คน ตามหลักเกณฑ์เช่นเดียวกัน

33. www.edu.fi/Lukiokoulutus.Opetuksen_tavoitteet.

34. บางทีแปลว่าการศึกษาท่าทีต่อชีวิต ในภาษาฟินนิช เรียก elamankatsomustieto หรือเรียกสั้นๆ ว่า ET

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

4.2.1 การสอนปรัชญาชีวิตหรือการกำหนดมุมมองต่อโลก

ปรัชญาชีวิตเป็นวิชาใหม่ที่พัฒนาขึ้นตามข้อเรียกร้องของผู้ปกครองที่ไม่เห็นชอบกับแนวทางของสถาบันศาสนา หรือไม่ต้องการให้ลูกถูกรอบงำด้วยคำสอนของศาสนาคริสต์ ซึ่งเป็นความห่วงใยของกลุ่มเบบี้บูม (baby-boom) ที่เกิดหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 คือ ระหว่างปี 1945-1950 คนรุ่นนี้เป็นพวกหัวรุนแรงในช่วงที่มีการเคลื่อนไหวของเยาวชนทั่วโลก ในยุคมีมติমনของสงครามเวียดนาม ยุคเผด็จการที่ทหารใช้ความรุนแรงในประเทศชิลีและอาร์เจนตินา ความอดอยากและสงครามกลางเมืองในคองโก และโบอาฟรา และการต่อสู้แบบสันติของชาวเช็กเพื่อต่อต้านการที่รัสเซียเข้ามามีอิทธิพลในประเทศ บุตรธิดาของกลุ่มเบบี้บูมเกิดในช่วงทศวรรษ 1970-1980 ตรงกับช่วงที่มีการปฏิรูปการศึกษาและปรับเปลี่ยนหลักสูตรขนานใหญ่ให้ตอบสนองความคาดหวังของคนรุ่นเบบี้บูม

วิชาปรัชญาชีวิตเป็นวิชาที่นักเรียนชอบเรียนเพราะมีการเปิดโอกาสให้อภิปราย และศึกษาประเด็นคำถามต่าง ๆ ทางคุณธรรมจริยธรรมอย่างเป็นอิสระโดยไม่ต้องพะวงถึงค่านิยมศาสนาคริสต์และค่านิยมพินแลนด์ดั้งเดิม การเรียนการสอนยัดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง ศึกษาเจาะลึกเป็นเรื่อง ๆ มีการมอบหมายให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มและรายงานข้อค้นพบต่อครู ครูผู้สอนมักจะเป็นนักการศาสนานิกายลูเธอรัน ที่มีวุฒิปริญญาโททางศาสนาคริสต์ นิกายลูเธอรัน หรือวุฒิทางการศึกษา ศาสนา หรือปรัชญา

4.2.2 หลักสูตรปรัชญาชีวิต

หลักสูตรปรัชญาชีวิตยังเป็นประเด็นที่คงมีการถกเถียงอยู่ เนื้อหาสาระเป็นคำถามพื้นฐานเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ เช่นการเกิด การตาย ความดี ความชั่ว ความผิด ความถูกต้อง วิธีการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียน

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

เป็นศูนย์กลางและมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับมนุษย์ในสังคมสมัยใหม่ในวิชานี้ไม่มีคำตอบสำเร็จรูป

ในวิชาปรัชญาชีวิตนี้จะนำเสนอคนดีในอุดมคติจากฐานคิดจริยธรรมสิทธิมนุษยชน คำจำกัดความของคนดีคือ คนที่มีน้ำใจ รู้จักเอาใจเขาใส่ใจเรา ปฏิบัติตนโดยยึดหลักประชาธิปไตยและการพัฒนาที่ยั่งยืน³⁵

วิชานี้มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความคิด ความรู้และทักษะสำหรับแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับจริยธรรม

นักเรียนจะได้เรียนวิชาการศึกษาทั่วไปซึ่งให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมของยุโรป เอเชีย แอฟริกา และละตินอเมริกา โดยเน้นสาระเกี่ยวกับการเคารพสิทธิมนุษยชน ความเจริญงอกงามทางจิตใจ และความสัมพันธ์กับสังคมและธรรมชาติ การมีความรู้ลึกซึ้งในประเด็นเหล่านี้ จะช่วยสร้างสรรค์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มั่นคง

วิชาภาคบังคับมีดังนี้

- ชีวิตที่ดีงาม สอนให้ผู้เรียนเป็นนายของตนเอง
- การแสวงหาความจริง สอนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะข้อมูลข่าวสารว่าอะไรเชื่อถือได้หรือเชื่อถือไม่ได้ เนื้อหาจะกล่าวถึงบทบาทของวิทยาศาสตร์และศิลปะ การกำหนดมุมมองของบุคคลต่อโลก
- สังคมดีงาม มีเนื้อหาเกี่ยวกับรัฐ สังคม วัฒนธรรม และสถานการณ์ของโลกด้านสิทธิมนุษยชนและค่านิยมในสังคม และจะมีการส่งเสริมให้นักเรียนคิดถึงแนวโน้มของประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นจากมุมมองของการพัฒนาที่ยั่งยืน³⁶

35. www.feto.fi/ET/etopslukio.htm Lukion elämäkatsomustieto : opetusluonnitelman perusteet.

36. www.feto.fi/ET/etopslukio.htm Lukion elämäkatsomustieto : opetusluonnitelman perusteet.

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

หลังจากเรียนวิชานี้แล้ว นักเรียนจะศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับมุมมองต่อวัฒนธรรมต่าง ๆ

เป้าหมายของวิชานี้มุ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เชิงทฤษฎีกับชีวิตประจำวัน โดยเน้นการศึกษาเกี่ยวกับ ความจริง ความสอดคล้องสัมพันธ์กัน ความเป็นแก่นสาร พหุนิยม และสถานการณ์ปัจจุบัน ³⁷

ในระดับการศึกษาพื้นฐานช่วง 5 ปีแรก เรียนจริยธรรมลัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ในช่วง 4 ปีหลังหรือระดับมัธยมต้น นักเรียนจะเรียนจริยธรรมลัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในระดับมัธยมปลายนักเรียนจะเรียนวิชาบังคับ 3 วิชา และวิชาที่เลือกเจาะลึก 2 วิชา ³⁸

4.2.3 เป้าหมายการสอนวิชาปรัชญาชีวิต

มีการสอนวิชาปรัชญาชีวิตในโรงเรียนฟินแลนด์มากกว่า 10 ปีแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่มาจากเขตเมือง ในกรุงเฮลซิงกินักเรียนการศึกษาพื้นฐานมากกว่าร้อยละ 10 เลือกเรียนวิชาปรัชญาชีวิตมากกว่าที่จะเลือกวิทยาศาสตร์ ³⁹

ขณะนี้สังคมฟินแลนด์ยังคงมีการถกเถียงกันอยู่เรื่องเป้าหมายการสอนวิชาปรัชญาชีวิต ซึ่งให้น้ำหนักกับการพัฒนาทักษะทางจริยธรรม เท่า ๆ กับการพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนโดยครูเน้นให้นักเรียน เรียนวิธีที่จะเรียนรู้มากกว่าการท่องจำข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทักษะการเรียนรู้และการคิดแบบไตร่ตรองจึงเป็นทักษะที่จำเป็นที่สุด

37. www.feto.fi/ET/etopslukio.htm Lukion elamankatsomustieto : opetussuunnitelman perusteet.

38. www.uskonnonvapaus.fi/lapset/uskonto-et.html. Uskonnonja elamankatsomustiedon opetus.

39. Elo, Pekka&Juha Savolainen ในหนังสือ Secular Ethical Education in Finland : At the Twilight of Modern Humanism. nd. kolumbus.fi/humnistillitto/at-twilight-of.htm.

โดยทิวชาปรัชญาชีวิตเป็นวิชาทางโลกไม่ใช่วิชาทางศาสนา จึงสรุปหาจริยธรรมจากหลักความเชื่อใด ๆ ไม่ได้ Elo และ Savolainen กล่าวว่าเป้าหมายการศึกษาปรัชญาชีวิต คือการสร้างรูปแบบของค่านิยมใหม่ในบริบทของวัฒนธรรมปัจจุบัน บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ทางสังคมในเชิงอุดมคติคือคนที่มียืนในชุมชนและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ทั้งฝ่ายบ้านเมืองและฝ่ายศาสนจักรไม่สามารถตัดสินความดีของบุคคลได้ ต้องเป็นตัวบุคคลนั้นนั่นเอง คนจึงต้องสร้างความเข้าใจและตระหนักว่ามนุษยชาติคืออะไรในการนี้ต้องมีการให้เหตุผลและชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่าง ความมีคุณธรรมและการมีมารยาทดี ถ้าเราให้น้ำหนักแก่การมีมารยาทดีเท่านั้นก็เท่ากับว่าเราผูกพันตัวเองกับวัฒนธรรมของเราเท่านั้นไม่ใช่มนุษยชาติโดยรวม⁴⁰

ข้อเสนอของ Elo และ Savolainen หมายความว่าในช่วงชั้นแรก ๆ สำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11-12 ปี หัวข้อที่สอนและอภิปรายกันในชั้นเรียนควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ประเด็นสำคัญในที่นี้คือการช่วยให้เด็กเรียนมั่นคงในอัตลักษณ์หรือภาพลักษณ์ของตัวเอง นอกจากนั้นควรมีการสอดแทรกวัฒนธรรมอื่น ๆ และวิถีชีวิตด้วยทีละน้อย

สำหรับนักเรียนกลุ่มอายุ 13-15 ปี จะมีการสอนและอภิปรายเรื่องการมีชีวิตหรือความเป็นตัวตน การเปรียบเทียบหลักคิดของศาสนาต่าง ๆ รวมถึงการพิจารณาคุณค่าทางจริยธรรมของวัฒนธรรมเยาวชน เป้าหมายโดยรวมเพื่อให้เด็กเรียนเข้าใจหลักการทางจริยธรรมซึ่งเป็นรากฐานของ

40. Elo, Pekka& Juha Savolainen ในหนังสือ Secular Ethical Education in Finland : At the Twilight of Modern Humanism. nd. kolumbus.fi/humnistiliitto/at-twilight-of.htm.

หลักสิทธิมนุษยชน ในการนี้นักเรียนจะอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ทั้งความเชื่อทางศาสนาและที่ไม่ใช่ศาสนา

สำหรับนักเรียนมัธยมปลายกลุ่มอายุ 16-18 ปี นั้น วิชาปรัชญาชีวิตมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีความสำนึกทางจริยธรรม และเป็นคนที่แข็งแกร่งมีส่วนร่วมไม่ดูตาย โดยจะมีการส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้และรู้จักวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารโดยคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์

ในปีแรกของมัธยมปลาย นักเรียนจะได้เรียนพื้นฐานของวิชาปรัชญาชีวิต ซึ่งชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างหลักจริยธรรมทั่วไปและความคาดหวังในชีวิตของนักเรียน ปีที่สองจะมีการโยงโลกทัศน์ต่าง ๆ ความคิดที่เป็นฐานของทฤษฎีทางการเมืองและเศรษฐศาสตร์ และมุมมองต่อชีวิต หัวข้อการเรียนรู้ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องการเมืองหรือความเป็นตัวตน ไปจนถึงเรื่องศักยภาพของศิลปะ ในการขยายขอบเขตความรู้และความสนใจของผู้เรียนให้กว้างขึ้น ปีที่สามจะได้เรียนรู้ประเด็นทางสังคมต่าง ๆ จากมุมมองทางจริยธรรม ⁴¹

การสอนจริยธรรมในวิชาปรัชญาชีวิตนี้ต้องมุ่งเป้าหมายที่สูงกว่าการมีมารยาทดี ต้องสอนให้รู้จักความรับผิดชอบของบุคคล ให้มีความไวต่อปัญหาทางคุณธรรมที่ละเอียดอ่อน และมีความเข้าใจหลักการที่จะช่วยเป็นตัวกำกับในการตัดสินใจ

เมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการสอนจริยธรรม จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้จริยธรรมนั้นต้องมีข้อสมมุติฐานก่อนว่าบุคคลต้องมีความรู้ความเข้าใจ จากนั้นจึงจะพัฒนาระดับจริยธรรมได้ การพัฒนาทางคุณธรรม

41. Elo, Pekka&Juha Savolainen ในหนังสือ Secular Ethical Education in Finland : At the Twilight of Modern Humanism. nd. kolumbus.fi/humnistillitto/at twilight of.htm.

ก็เป็นเรื่องของการตัดสินใจจากส่วนลึก ซึ่งต้องมีการฝึกฝนที่จะมองการณ์ไกล สังเกตการณ์อย่างพินิจพิเคราะห์ ตระหนักถึงปมขัดแย้งทางคุณธรรม และมีความสามารถในการแสวงหาทางออกให้กับปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน เป้าหมายประการหนึ่งของวิชาปรัชญาชีวิตคือ การเสริมพลังให้ผู้เรียน มีความสามารถในการใช้เหตุผลเพื่อประโยชน์ของชุมชนโดยรวม ⁴²

4.2.4 สรุปการสอนจริยธรรม

มีการวิพากษ์วิจารณ์กันในหมู่นักเทววิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญทางศาสนา ในเชิงไม่เห็นด้วยกับการสอนจริยธรรมโดยไม่อิงกับศาสนา กลุ่มผู้สนับสนุนแนวคิดการสอนจริยธรรมโดยอิงกับศาสนากล่าวว่า ไม่สามารถสอนจริยธรรม ได้ถ้าไม่มีโลกทัศน์ที่สอดคล้องกัน ดังนั้นจึงสอนจริยธรรมโดยถือเป็นส่วนหนึ่ง ของการสอนศาสนา ผู้สนับสนุนแนวคิดนี้กล่าวว่าการสอนศาสนาคริสต์โดยการตีความแบบลูเธอร์ไม่ได้เป็นอุปสรรคขัดขวางไม่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ และเข้าใจศาสนาอื่น ๆ หรือโลกทัศน์อื่น ๆ เลย ⁴³

4.3 องค์การเยาวชน

ฟินแลนด์ถือได้ว่าเป็นดินแดนแห่งความหวังขององค์การต่าง ๆ เพราะง่ายมากที่จะจัดตั้งองค์กร ขอเพียงมีบุคคล 3 คน ก็จัดตั้งและจดทะเบียน องค์การได้แล้ว และมีสิทธิที่จะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐในการจัดกิจกรรมต่างๆ ดังนั้นจึงมีองค์กรต่าง ๆ เกี่ยวกับเยาวชนมากมาย ตั้งแต่องค์กรลูกเสือจนถึง ชมรมพลศึกษาและองค์กรทางอุดมคติอื่นๆ

42. Elo, Pekka&Juha Savolainen ในหนังสือ Secular Ethical Education in Finland : At the Twilight of Modern Humanism. nd. kolumbus.fi/humnistiliitto/at twilight of.htm.

43. Komulainen, Jyri.Opettaja- lehti 11,18.3.2005

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ในปัจจุบันงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนหันไปใช้วิธีการที่อิงชุมชนเพื่อปกป้องเยาวชน เช่น การสอนเพื่อให้ประสบการณ์และการสอนผจญภัย งานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนรูปแบบใหม่ ๆ ได้แก่ สภาสหประชาชาติเยาวชน และโครงการประชาธิปไตยทางไกลซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนหันมาสนใจเรื่องการตัดสินใจเกี่ยวกับสังคม นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมแนะแนวภาคบ่ายสำหรับนักเรียนเพื่อมิให้เด็กต้องอยู่ตามลำพังในขณะที่พ่อแม่ยังทำงานอยู่ องค์กรเยาวชนฟินแลนด์แบบดั้งเดิมค่อนข้างมีขนาดใหญ่และมีความมั่นคง แต่ในระยะหลังนี้เริ่มมีการจัดกลุ่มกิจกรรมเยาวชนในรูปแบบที่เปิดกว้างมากขึ้น ควบคู่ไปกับองค์กรรูปแบบเดิม ๆ

กระทรวงการศึกษาได้จัดสรรเงินอุดหนุนเป็นรายปีให้แก่องค์กรเยาวชนแห่งชาติ 85 องค์กร และองค์กรที่ทำงานกับเยาวชนในรูปสมาคมท้องถิ่น 7,500 สมาคม ซึ่งมีสมาชิก 840,000 คน องค์กรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุด คือ องค์กรลูกเสือและเนตรนารี องค์กรนักศึกษาและองค์กรนักเรียนต่าง ๆ

4.3.1 ปัญหาสังคมและค่านิยมของเยาวชน

จากการสำรวจความคิดเห็นเมื่อเร็ว ๆ นี้ พบว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับหนุ่มสาวชาวฟินแลนด์คือสุขภาพ ที่อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ที่ดี ความรักและการมีงานทำ คนหนุ่มสาวชาวฟินแลนด์มีแรงจูงใจใฝ่การศึกษาสูง หลังจากได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีแล้ว ร้อยละ 90 ของประชากรกลุ่มอายุจะเรียนต่อมัธยมปลายหรือโรงเรียนอาชีวศึกษา เรื่องที่สร้างความไม่มั่นใจในชีวิตของคนหนุ่มสาว คือการไม่มีงานทำ คนหนุ่มสาวเริ่มที่จะสูญเสียความมั่นใจในการเมือง ⁴⁴ จึงไม่สนใจที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางสังคม

44. www.minedu.fi/minedu/youth/index.html

หนุ่มสาวฟินแลนด์นอกจากจะให้คุณค่าแก่การศึกษาแล้ว ยังให้คุณค่าสูงกับระบบประกันสังคม ซึ่งเรียกเก็บภาษีสูง ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ในช่วงทศวรรษ 1990 อัตราการว่างงานสูงในกลุ่มเยาวชนเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศ ปัจจุบันอัตราการว่างงานของเยาวชนเป็นร้อยละ 23 ซึ่งสูงเป็นสองเท่าของอัตราการว่างงานโดยรวม ภาวะว่างงานสูงนี้เองเป็นแรงจูงใจให้คนหนุ่มสาวชวนขวายศึกษาต่อ รวมถึงพัฒนาทักษะทางคอมพิวเตอร์และภาษา ฯลฯ

4.3.2 กิจการลูกเสือ

ขบวนการลูกเสือที่ลอร์ดบาเดน เพาเวลล์ จัดตั้งขึ้นนั้น มีการนำมาเผยแพร่ในฟินแลนด์ ในปี 1910 ซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ใต้การปกครองของรัสเซีย โดยฟินแลนด์ได้สิทธิปกครองตนเอง อย่างไรก็ตามหลังจากนั้นได้ 1 ปี มีการประกาศห้าม เพราะรัฐบาลรัสเซียมองว่าขบวนการลูกเสือเป็นเสมือนองค์กรทางทหาร ซึ่งคุกคามสถานะของพระเจ้าซาร์ ภายหลังการปฏิวัติในรัสเซีย ปี 1917 ขบวนการลูกเสือกลับมาดำเนินงานต่อ

มีการจัดตั้งองค์กรต่างๆ สำหรับเด็กชายและเด็กหญิง โดยฝ่ายศาสนาเป็นผู้สนับสนุนขบวนการลูกเสืออย่างแข็งขัน องค์กรลูกเสือหลายแห่งมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับโบสถ์ในพื้นที่ และมีการใช้โบสถ์เป็นสถานที่จัดกิจกรรมด้วย

ในทศวรรษ 1930 ขบวนการลูกเสือเข้าไปพัวพันกับกลุ่มชาตินิยมฝ่ายขวาต่อต้านองค์กรและพวกฝ่ายซ้าย ในช่วงปี 1939-1945 ที่ฟินแลนด์ทำสงครามกับรัสเซีย มีการประกาศห้ามองค์กรลูกเสืออีกครั้ง เพราะรัสเซียมองว่าเป็นองค์กรทหารนิยมนาซี ขบวนการลูกเสือกลับมาดำเนินงานอีกครั้งหนึ่งหลังสงครามและกลายเป็นขบวนการเยาวชนที่กว้างขวางและเป็นที่นิยมมากที่สุด

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

56

การเป็นลูกเสือเป็นเรื่องของความสมัครใจ เด็ก ๆ มักเข้าร่วมเป็นลูกเสือเพราะเครื่องแบบที่ดูโก้ หรือเพราะมีพี่น้องหรือเพื่อนเป็นลูกเสือ หรือพ่อแม่แนะนำให้ไปเป็นหรือไม่ก็เป็นเพราะชอบกิจกรรมกลางแจ้ง ซึ่งลูกเสือเข้าร่วมอยู่

เป้าหมายของขบวนการลูกเสือ เพื่อส่งเสริม

- เจตคติทางบวกต่อศาสนา
- ความรักดีต่อแผ่นดินพ่อ ⁴⁵
- ความเข้าใจและความร่วมมือกับนานาชาติ
- การให้บริการสังคม
- การเคารพโลกทัศน์ของผู้อื่น
- ความรับผิดชอบต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมของตน
- การทำกิจกรรมเพื่อสังคม
- การมีวิถีชีวิตที่มีพลานามัย
- ความคิดสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมายของขบวนการลูกเสือเพื่อสร้างสมาชิกสังคมที่เป็นกลาง มีความรับผิดชอบและสามารถคิดได้ด้วยตนเอง

อุดมคติของกิจกรรมลูกเสือ มีดังต่อไปนี้

- พัฒนาตนเองให้เป็นคนที่สมบูรณ์
- มีความเคารพต่อผู้อื่น
- ช่วยและรับใช้ผู้อื่น
- มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหน้าที่ของตน

45. การใช้คำ "แผ่นดินพ่อ" สืบให้เห็นนัยของขบวนการชาตินิยมฝ่ายขวา แต่ขบวนการลูกเสือไม่ได้บังคับให้ผู้นำหมู่ลูกเสือต้องเข้าร่วมขบวนการชาตินิยมด้วย

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศพินแลนด์

- รักและปกป้องธรรมชาติ
- เป็นคนซื่อสัตย์และไว้วางใจได้
- เป็นมิตรกับนานาชาติ
- แสวงหาความจริงของชีวิต ⁴⁶

กล่าวสรุปได้ว่า ขบวนการลูกเสือเป็นการต่อยอดการศึกษาและฝึกอบรมด้านคุณธรรมให้แก่เยาวชนบางครั้งก็สามารถเข้ามามีบทบาทเหมือนเป็นผู้ปกครองให้คำแนะนำแก่เด็กที่ไม่มีผู้ปกครอง การฝึกลูกเสือสอนให้คนเป็นอิสระ รู้จักพึ่งตนเอง ควบคุมใจกับให้รู้จักความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ลูกเสือมักได้รับรางวัลที่เป็นสัญลักษณ์ในรูปถ้วยหรือเหรียญตรา ซึ่งสอนให้รู้ว่าในโลกนี้ยังมีคุณค่าอื่น ๆ ที่เหนือกว่าเงินตราและความมั่งคั่ง

4.3.3 สมาคมกีฬา

ในทุกเมืองและทุกชุมชน มีสมาคมกีฬาต่าง ๆ ตั้งแต่ กรีฑา จนถึง ยิมนาสติก วាយน้ำ ศิลปะป้องกันตัว ฮ็อกกี้น้ำแข็ง ฟุตบอล ฯลฯ การเป็นสมาชิกไม่ยุ่งยาก เสียค่าธรรมเนียมรายปีเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนทั้งหญิงและชายสมัครเข้าเป็นสมาชิกให้มาก เพื่อจะได้ฝึกซ้อมเข้าแข่งขันชิงชนะเลิศทั้งระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค

เด็กเกือบทุกคนเป็นสมาชิกสมาคมหรือสโมสรกีฬาใดกีฬาหนึ่ง ณ ขณะหนึ่งของชีวิต สโมสรกีฬาเป็นที่ที่ช่วยให้เด็กมีวิถีชีวิตที่มีพลานามัย ช่วยไม่ให้เด็กเตร็ดเตร่อยู่บนถนน ช่วยให้ห่างไกลยาเสพติดและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ และยังช่วยส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเองอย่างเป็นระบบและมีความนับถือตนเอง

46. www.humank.edu/~korprio1/partiotavoitteet.htm.

ผลสืบเนื่องจากสงครามนองเลือดกลางเมืองในปี 1917-1918 ทำให้มีการจัดตั้งสหภาพกีฬาแห่งชาติ 2 สหภาพแยกออกจากกัน กลุ่มที่เป็น "ฝ่ายขาว" เดิมจัดตั้งสมาคมกีฬาและยิมนาสติกแห่งฟินแลนด์ ส่วนกลุ่ม "ฝ่ายแดง" เดิม ตั้งสมาคมกีฬาของคนงาน

ทั้งสองสหภาพดำเนินงานอย่างแข็งขันในทุกจังหวัดและตำบลของฟินแลนด์ นับโดยรวมแล้วทั้งสองสมาคมทำหน้าที่บริหารสโมสรกีฬาฉบับพัน ๆ แห่ง ในช่วงแรกสมาคมกีฬาคนงานไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมแข่งกีฬาโอลิมปิก แต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ปี 1984 นักฟุ่กเหลนของสมาคมกีฬาคนงานได้เหรียญทอง เป็นการเพิ่มพลังให้กับสมาคมกีฬาคนงานเป็นอย่างมาก เมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลายไปในปี 1993 การแบ่งฝักฝ่ายระหว่างสองสมาคมก็ยุติลง

4.3.4 องค์การการเมืองของเยาวชน

ทุกพรรคการเมืองในฟินแลนด์มีปีกเยาวชนเพื่อดึงดูดกลุ่มเยาวชนที่สนใจการเมืองเข้าร่วมเป็นสมาชิก ปีกเยาวชนอาจเป็นฐานการพัฒนาไปสู่การเป็นนักการเมืองอาชีพ อันที่จริงนักการเมืองฟินแลนด์หลายคนรวมถึงสมาชิกรัฐสภาและรัฐมนตรี ที่เริ่มอาชีพการเมืองโดยเป็นหัวหน้าปีกเยาวชนของพรรคในระดับท้องถิ่น

ทุกมหาวิทยาลัยมีชมรมของปีกการเมืองทำหน้าที่จัดการประชุมและจัดหลักสูตรฝึกอบรมหัวข้อต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาลดลงไปตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ปรากฏทั่วโลก

ในปัจจุบันมีชมรม สโมสรอื่น ๆ ขึ้นมาแทนที่ปีกเยาวชน เช่น สโมสรต่าง ๆ ของสตรี ชมรมลิ่งแวลล์อม สโมสรเกย์ ชมรมศาสนา ดนตรี การละคร ภาพยนตร์และการถ่ายรูป

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

4.4 การประกอบพิธีศีลมหาสนิท

เยาวชนส่วนใหญ่ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานศาสนาในพื้นที่ จะเข้าพิธีรับศีลมหาสนิทเมื่ออายุ 14 หรือ 15 ปี พิธีนี้เป็นการยืนยันสมาชิกภาพการเป็นคริสต์ศาสนิกชน ในสมัยก่อนบุคคลจะแต่งงานไม่ได้ถ้าไม่ผ่านพิธีรับศีลมหาสนิท ในช่วงศตวรรษที่ 19 พิธีรับศีลมหาสนิท เทียบได้กับการรู้หนังสือ อ่านออกเขียนได้ เพราะเจ้าบ่าวและเจ้าสาวต้องเรียนรู้การอ่านและเขียนก่อนมีครอบครัว

ปัจจุบันพิธีรับศีลมหาสนิท คือก้าวแรกสู่การเป็นผู้ใหญ่ แต่ไม่สำคัญเท่าการสอบวัดความรู้เพื่อเข้ามหาวิทยาลัยเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย

4.4.1 หลักสูตรการศึกษาเพื่อเข้าพิธีรับศีลมหาสนิท

ก่อนเข้าพิธีรับศีลมหาสนิท เยาวชนต้องเข้าเรียนศาสนาที่โรงเรียนของโบสถ์ กว่าร้อยละ 90 ของประชากรกลุ่มอายุ 14–15 ปี เข้าเรียนศาสนา ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าจำนวนที่ไปขึ้นทะเบียนไว้กับโบสถ์

การศึกษาศาสนาประกอบการเข้าพิธีมี 2 ทางเลือก ทางเลือกแรกคือเข้าเรียนศาสนาที่โบสถ์ในละแวกบ้านสัปดาห์ละ 1 ครั้งเป็นเวลา 1 ปี ทางเลือกที่สองคือเข้าค่ายรับการอบรมช่วงปิดภาคฤดูร้อนเป็นเวลา 2 เดือน ทางเลือกที่สองนี้เป็นที่นิยมกันมาก เพราะมีการจัดกิจกรรมสนุกสนานที่ค่าย ควบคู่ไปกับการเรียนวิชาต่าง ๆ อย่างจริงจังซึ่งต้องมีการอภิปรายความคิดเห็นกับครูและรุ่นพี่ด้วย

การเรียนศาสนาเพื่อเข้าพิธีรับศีลมหาสนิทนี้ เป็นโอกาสสุดท้ายที่ศาสนจักรจะได้ปลูกฝังค่านิยมทางคุณธรรมแก่เยาวชน เยาวชนจำนวนมากเรียนอย่างเอาจริงเอาจังกระทั่งมีความรู้สึกรู้ว่าได้เกิดใหม่ และตัดสินใจเข้าศึกษาวิชาเทววิทยานิกายลูเธอรันในมหาวิทยาลัย หรือเลือกที่จะไปทำงานบรรเทาความทุกข์ยากของผู้คนในโลกนี้

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

60

การเรียนรู้ศาสนาที่โบสถ์ โดยเฉพาะการเข้าค่ายที่มีบรรยากาศ
ผ่อนคลาย เป็นโอกาสการเรียนรู้ที่พัฒนาบุคคลไปสู่ความดีเลิศอันเป็นอุดมคติ
เพราะมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงปรัชญา และการไตร่ตรอง
เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของชีวิตและความตาย

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศพินแลนด์

บทที่ 5

บทสรุป

จะสังเกตได้ว่าการสอนจริยธรรมและหลักคุณธรรมแก่เยาวชน ตั้งแต่เยาว์วัย ทางราชการไม่สามารถเข้าไปมีอิทธิพลกับสิ่งที่เกิดขึ้นในบ้านได้ แต่หันไปที่มีการส่งลูกไปศูนย์รับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนอนุบาล หรือศูนย์การศึกษา ก่อนวัยเรียนในรูปแบบอื่น ๆ ฝ่ายศาสนจักรและรัฐจะเริ่มมีบทบาทในการอบรม สั่งสอนคุณค่าทางคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน

จะสังเกตเห็นว่ากระบวนการปลูกฝังดังกล่าวเป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งครูและพยาบาลในระดับการศึกษาก่อนวัยเรียน ได้รับการฝึกอบรมทาง คุณธรรมจริยธรรมมาแล้ว และจะส่งผ่านค่านิยมดังกล่าวไปสู่เด็กต่อไป

ประเด็นที่สำคัญคือ ในฟินแลนด์ห้ามการตีเด็กหรือทำโทษทาง ร่างกายซึ่งเหมือนกับในประเทศตะวันตกอื่น ๆ ดังนั้นแทนที่ผู้ปกครองและ ครูจะตีเด็กเป็นการลงโทษก็จะมีการอธิบายซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่าเด็กทำผิดอะไร ทำให้ผู้ใหญ่ใจโกรธ จึงต้องทำให้เด็กเข้าใจว่าสิ่งที่เด็กทำเป็นอันตรายต่อ ตนเองหรือต่อผู้อื่น กระบวนการนี้ใช้เวลาและบางครั้งเป็นเรื่องที่ทำให้ ประสาทเสียด้วย นี่เองเป็นก้าวแรกที่เด็กได้เรียนรู้การใช้ความรู้สึกและเหตุผล เป็นเครื่องมือหรือมาตรการช่วยการตัดสินใจว่าจะอะไรผิดอะไรถูก

มีการสอนคุณธรรมจริยธรรมในวิชาศาสนาหรือวิชาปรัชญาชีวิต ตั้งแต่ในระดับการศึกษาพื้นฐาน จนถึงมัธยมปลาย แม้ว่ากระบวนการปลูกฝัง คุณธรรมจะขึ้นอยู่กับครูมากก็ตาม แต่การเรียนการสอนค่อนข้างยึดผู้เรียน

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

เป็นศูนย์กลาง มีการอภิปรายทั่วไปในห้องเรียนเรื่องความถูกต้อง ผิด ชั่ว ดี โดยนักเรียนเองเป็นผู้ให้คำจำกัดความไม่ใช่ครู ครูเพียงแต่ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคำสอนทางศาสนา ปรัชญา หรือระบบกฎหมาย ทำยที่สุดขึ้นอยู่กับผู้เรียนว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธหลักคุณธรรมของสังคม เด็กวัยรุ่นมักจะชอบหรือต่อต้าน เป็นวัยที่จะต้องผ่านด้านทดสอบอีกหลายด้าน

ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ สังคมที่แวดล้อมมีบทบาทสนับสนุนการเรียนการสอนคุณธรรมและหลักการต่าง ๆ ของครูและโรงเรียน ถ้าสังคมโดยรวมมีความอ่อนแอ ก็ยากมากที่จะจูงใจแม้แต่เยาวชนที่มีอุดมคติที่สุดให้ประพฤติปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกต้องของสังคม

ถ้าพ่อแม่ต้องจ่ายค่าน้ำร้อนน้ำชาเพื่อให้ลูกได้เข้าเรียน ถ้าเด็กเห็นการโกงการสอโดยครูไม่ว่าอะไร คุณธรรมจริยธรรมก็จะเป็นเพียงแนวคิดนามธรรม ซึ่งไม่สัมพันธ์กับความเป็นจริงในชีวิตเลย

ในกรณีฟินแลนด์จะเห็นว่าสถานการณ์โดยรวมสนับสนุนการสอนจริยธรรมในโรงเรียน เด็กนักเรียนมีความเสมอภาคกัน มาตรฐานโรงเรียนทัดเทียมกันทั้งในเมืองหลวงและในชนบทที่ห่างไกล เด็กมัธยมปลายทุกคนต้องพยายามสอให้ผ่านการสอวัดความรู้เหมือนกัน

การโกงในการสอจะถูกลงโทษแรงมาก ปกติเด็กที่โกงจะถูกให้ออกจากโรงเรียนเป็นเวลา 1 ปี แต่ในกรณีการสอวัดความรู้ คนโกงจะถูกห้ามสอตลอดชีวิตในระดับมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยไม่เคยได้ยินใครเคยพยายามโกง เพราะว่าถ้าถูกจับได้จะถูกไล่ออก ความอับอายจะสูงมากจนเกินกว่าที่จะมีใครกล้าที่จะลอง

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ระบบการศึกษาที่เข้มงวด ทำให้ประชาชนทั้งมวลเป็นผู้ปฏิบัติ ตามกฎหมาย เมื่อสังคมทั้งมวลยึดถือกฎหมาย ระบบการศึกษาที่เข้มงวด จึงคงอยู่ได้

ตัวอย่างหนึ่งที่คนนิยมกล่าวถึงคนพินินที่ปฏิบัติตามกฎหมาย คือ คนเดินเท้าขึ้นรถข้ามถนนที่สัญญาณไฟจราจรตอนเที่ยงคืน จะรอจนกว่าไฟ ให้คนข้ามจะเปลี่ยนเป็นสีเขียว ทั้ง ๆ ที่ไม่มีรถวิ่งในถนนเลย

อุบัติเหตุทางถนนมีความสัมพันธ์กับอุบัติเหตุการจราจรทางหลวง ประเทศใดที่มีอุบัติเหตุทางจราจรสูงจะมีระดับการจราจรทางหลวงสูงด้วย ประเทศที่มีอุบัติเหตุการจราจรน้อย มักจะเป็นประเทศที่มีการจราจรน้อย ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ ก็ตาม

จากสถิติมีคน 400 คน (จากประชากร 5.2 ล้านคน) เสียชีวิตใน อุบัติเหตุจราจร คนพินินถือว่าเป็นเรื่องน่าขายหน้ามาก กระทรวงการขนส่ง และการสื่อสารได้ทำการรณรงค์ความปลอดภัยบนถนน เพื่อลดจำนวน ผู้เสียชีวิตจากการจราจรให้ต่ำกว่า 250 คน ⁴⁷

โครงการถนนปลอดภัยเพื่อลดอุบัติเหตุจราจรส่งเสริมให้คนเดินและ ใช้รถจักรยาน ใช้ระบบขนส่งสาธารณะ ขับรถความเร็วไม่เกิน 50 หรือ 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ลดการเมาแล้วขับโดยการจำกัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือด จากระหว่าง 0.5 - 0.2 เป็นศูนย์ การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ นี้ต้องมีตำรวจจราจรที่ไวใจได้

47. www.minte.fi. ความปลอดภัยการใช้รถใช้ถนน รัฐบาลมีมติเรื่องความปลอดภัยการใช้ถนนเมื่อ 18 มกราคม 2001 เป้าหมายเพื่อลดอัตราการตายจากการจราจรให้ต่ำกว่า 250 คน ภายในปี 2005 ปัจจุบัน มีการขยายเงื่อนไขเป็นภายในปี 2010 จากสถิติปี 2003 มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร 379 คน www.driveandstaryalive.com

ข้อเสนอแนะ

เป็นการยากที่จะให้ข้อเสนอแนะ หรือทางออกต่อปรากฏการณ์ที่ซับซ้อน ประเทศไทยได้ดำเนินการหลายอย่างเพื่อปรับปรุงการศึกษาและลดอุปสรรคของการจ้อราษฎร์บังหลวงบ้างแล้ว

กรณีของฟินแลนด์อาจให้แนวคิดเพื่อนำไปทดลองได้ อาทิ

- เด็กควรเริ่มเข้าโรงเรียนอย่างรวดเร็วสุดเมื่ออายุ 6 ขวบ หรือ 7 ขวบ เด็กไม่ควรเริ่มเข้าโรงเรียนที่อายุ 3 ขวบ ซึ่งทำกันอยู่ในปัจจุบันสำหรับเด็กไทย
- เด็ก ๆ ไม่ควรอยู่ในการดูแลของพี่เลี้ยงต่างชาติซึ่งไม่ได้รับการฝึกอบรมในดูแลเด็ก เด็กที่ยังไม่อยู่ในวัยเข้าเรียนต้องการแรงกระตุ้นและส่งเสริมทางด้านสติปัญญาและจิตใจ ซึ่งพี่เลี้ยงเหล่านี้ไม่มีความพร้อมที่จะให้กับเด็กได้ ดังนั้นควรนำไปฝากเลี้ยงที่ศูนย์เลี้ยงเด็ก ซึ่งมีครูอนุบาลที่ได้รับการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี
- โรงเรียนประถมต้องมีคุณภาพสูงทัดเทียมกัน มีวัสดุอุปกรณ์ครุภัณฑ์ที่ครบครันถึงระดับที่เด็กไม่ว่าจะยากดีมีจนสามารถเข้าโรงเรียนใกล้บ้านได้ เพื่อลดภาวะการจราจรติดขัดในกรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่อื่น ๆ ในการนี้จำเป็นต้องมีการพัฒนาครูประถมขนานใหญ่ เช่นที่มีการดำเนินงานในฟินแลนด์ในช่วงทศวรรษที่ 1960
- ควรนำระบบการสอบวัดความรู้ทั่วประเทศหรือการสอบ International Baccalaureate มาใช้ เพื่อกระตุ้นให้โรงเรียนยกระดับมาตรฐาน ด้วยวิธีการเช่นนี้ เด็กจากชนบทที่มีความสามารถจะได้มีส่วนร่วมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

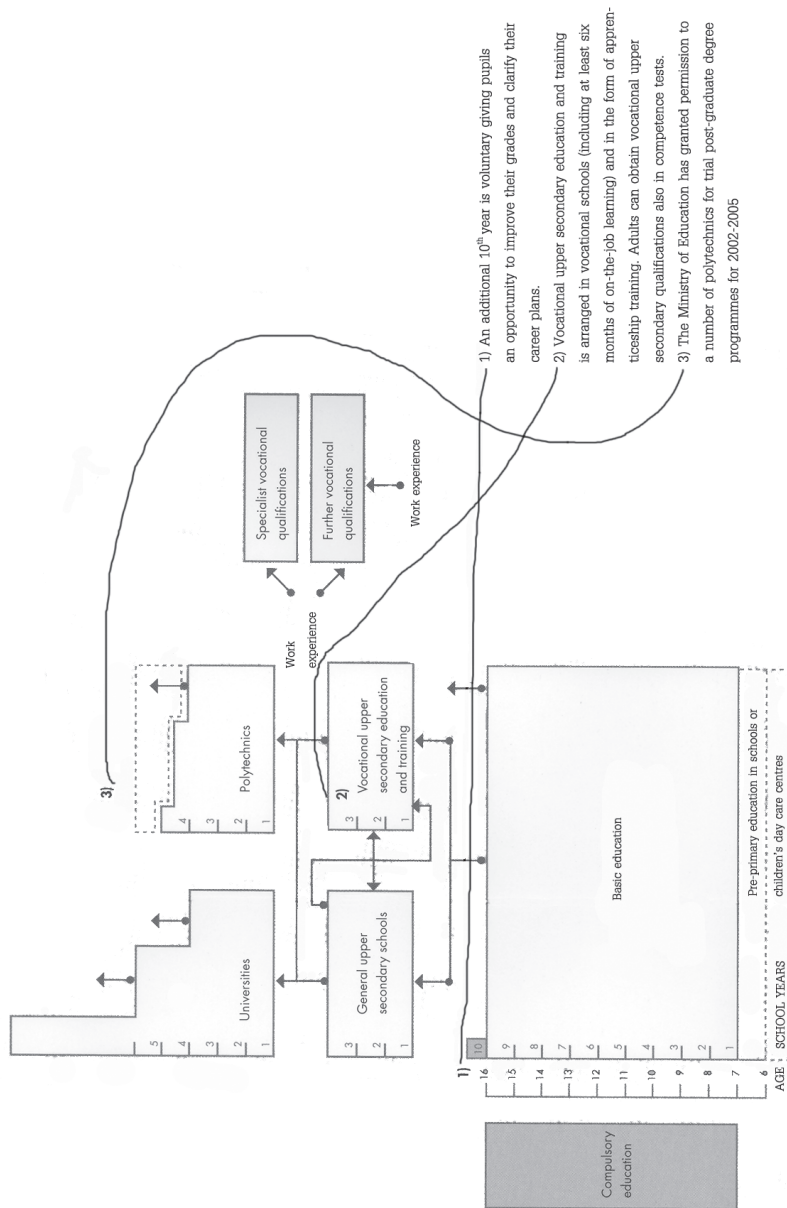
- เริ่มฝึกอบรมจริยธรรมแก่ประชาชน เพื่อบังคับใช้กฎหมายจราจรที่เข้มงวดยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการเมาแล้วขับ การขับรถเกินความเร็วที่กำหนด การขับรถย้อนศรผิดเลน การจอดรถในที่ห้ามจอด การไม่รัดเข็มขัดนิรภัย หรือการไม่สวมหมวกนิรภัย ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้การจราจรใช้ถนนปลอดภัยมากขึ้น กฎจราจรที่เข้มงวดและจริยธรรมในการใช้รถใช้ถนนจะบังคับคนให้ฝึกการมีวินัยในตนเองซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศโดยรวม

- ดำรวจจราจรต้องไว้วางใจได้ และเป็นผู้สนับสนุนการใช้กฎหมายจราจรที่เข้มงวด แทนที่จะเพิ่มเงินเดือนให้ตำรวจจราจร อาจใช้วิธีตอบแทนตำรวจที่ปรับผู้ทำผิดกฎหมายและนำเงินเข้าสู่อำนาจรัฐ ไม่ใช่ให้นำเงินเข้ากระเป๋าทนเอง หรือให้ผู้บังคับบัญชา โดยการตอบแทนด้วยการจัดหาเงินกุ๊ตดอกเบี้ยต่ำให้จ่ายค่าเล่าเรียนให้บุตรธิดาของตำรวจจราจร สำรองที่เรียนในโรงเรียนดี ๆ ให้บุตรธิดาของตำรวจจราจร (จนกว่าโรงเรียนทุกโรงเรียนจะเข้ามามาตรฐานเป็นโรงเรียนดี) และโดยการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามนโยบายบุญมิตร (Bumiputra) ของ ดร.มหาธีร์ โมฮัมหมัด แห่งมาเลเซีย ซึ่งในกรณีของไทยเป็นการให้สิทธิประโยชน์บนฐานความซื่อสัตย์ไม่ใช่เชื้อชาติ

- เพิ่มจำนวนตำรวจหญิงให้มากขึ้นในกรมตำรวจเพื่อสะท้อนความเท่าเทียมทางเพศในสังคม และตำรวจหญิงมีแนวโน้มมีอัตราฆาตกรรมบั้งหลวงและใช้ความรุนแรงน้อยกว่าผู้ชาย

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

Finnish education

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ภาคผนวก

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

68

ว่าง

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

ภาคผนวก

ศูนย์คุณธรรม ได้จัดประชุมเพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นต่อรายงานการวิจัย : คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์ เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2548 ที่โรงแรมปรีณัฐพาเลซ กรุงเทพฯ ผลจากการประชุมทำให้ได้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ผนวกกับข้อมูลจาก ผศ.ทวี แก้วละเอียดยอดและคณะ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศฟินแลนด์ โดยเฉพาะ รศ.ดร.สงคราม ธรรมมิญช ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคนฟินน์เพิ่มเติม สรุปสาระได้ดังนี้

1. การศึกษาก่อนวัยเรียน อยู่บนพื้นฐานการรับรู้ของเด็ก ทักษะ และประสบการณ์เน้นการเล่น การมีมุมมองทางบวกต่อชีวิต การทำงาน เป็นทีมและส่งเสริมมีจริยธรรมและรู้ถึงคุณค่าของสังคมไม่เน้นการเรียน หนังสือแบบท่องจำ

สิ่งที่สำคัญคือ **เน้นการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็ก** แก่ผู้ที่ทำงานด้านการศึกษาก่อนวัยเรียน

2. การศึกษาพื้นฐานมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนคือ การส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตใจเมตตากรุณา เป็นสมาชิกของสังคมที่มีความรับผิดชอบทางคุณธรรมจริยธรรมและมีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

สิ่งสำคัญคือ ในช่วง 6 ปีแรก ครูประจำชั้นสอนทุกวิชาหรือเกือบทุกวิชา ทำให้ครูมีความใกล้ชิดกับนักเรียน ติดตามพัฒนาการของนักเรียน และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

3. การสอบวัดความรู้เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนได้สั่งสมความรู้ และทักษะตามที่กำหนดในหลักสูตรมัธยมปลาย และมีระดับวุฒิภาวะเพียงพอ

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

สอดคล้องกับเป้าหมายของมัธยมศึกษาหรือไม่ การสอบนี้จัดพร้อมกันในโรงเรียนมัธยมปลายทั่วประเทศ

รศ.ดร.สงคราม ธรรมมิญช เล่าว่า ในระดับมหาวิทยาลัยจะมุ่งเน้นที่ผู้เรียนว่ามีความรู้ความสามารถเพียงพอตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนดเพียงใด โดยผู้เรียนเป็นผู้ประเมินตนเองว่าพร้อม จึงไปขอสอบและแต่ละคนมีสิทธิ์จะสอบกี่ครั้งก็ได้จนกว่าจะผ่าน ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบและเป็นการให้โอกาสผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ แต่วิธีนี้เมื่อลองนำมาใช้กับนิสิตไทยแล้วพบว่านิสิตขาดความรับผิดชอบที่จะพัฒนาตนเองให้สอบผ่าน

4. หัวใจของการเลี้ยงลูกคือ การเตรียมลูกให้เป็นอิสระ รู้จักตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง น่าจะเป็นประเด็นสำคัญสำหรับครอบครัวไทยในการเลี้ยงดูลูกหลาน

5. ประเทศฟินแลนด์เป็นประเทศที่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงน้อยที่สุดติดต่อกันมาหลายปี ซึ่งอนุมานได้ว่าประชาชนมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับสภาพทางสังคมของคนฟินน์ คือ

- มีอัตราการดื่มสุราสูง
- มีอัตราการฆ่าตัวตายสูง
- มีอัตราการหย่าร้างสูง ซึ่งประเทศไทยก็มีแนวโน้มที่สูงขึ้นของ

สภาพทางสังคมเหล่านี้เช่นกัน

6. วัฒนธรรมเรื่องวันสำคัญของคนฟินน์ เช่น วันคริสต์มาส ทุกคนในครอบครัวซึ่งทำงานในที่ต่าง ๆ จะเดินทางกลับบ้านหาพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เพื่อฉลองวันคริสต์มาส กลายเป็นค่านิยมหรือสิ่งยึดถือปฏิบัติอย่างหนึ่งของคนฟินแลนด์

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

เอกสารอ้างอิง

เว็บไซต์ราชการ

www.edu.fi. เว็บไซต์ที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติฟินแลนด์เป็นผู้จัดทำ

www.stm.fi. เว็บไซต์ของกระทรวงการศึกษาลังคมและสาธารณสุข

www.minedu.fi. เว็บไซต์ของกระทรวงการศึกษาฟินแลนด์

www.minte.fi. เว็บไซต์ของกระทรวงการขนส่งและการสื่อสาร

เว็บไซต์อื่น ๆ

www.driveandstayaalive.com สถิติความปลอดภัยบนถนน ในยุโรป

www.feto.fi/ET/etopslukio.htm. อภิปรายเนื้อหาเกี่ยวกับการสอน
ปรัชญาชีวิต

www.transparency.org/pressreleases. เอกสาร/2002/
2002.08.28 cpi.en.html.

www.uskonnonvapaus.fi/lapset/uskonto-et.html.
เสรีภาพการนับถือศาสนา เด็กและศาสนา

www.un.org/webcast/merida/statements/fin 1031209
en.htm. Johannes Koskinen จากกระทรวงยุติธรรม
ในการประชุมขององค์การสหประชาชาติต่อต้านการฉ้อราษฎร์
บังหลวง เมื่อ 9-11 ธันวาคม 2003, Merida, ประเทศเม็กซิโก

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

72

บทความ

Elo, Pekka&Juha Savolainen ในหนังสือ Secular Ethical Education in Finland: At the Twilight of Modern Humanism. nd. www.kolumbus.fi/humanistiliitto/at_twilight_of.htm.

Komulainen, Jyri.Opettaja-lehti 11,18.3.2005 นิตยสาร
สำหรับครู

หนังสือ

Pasuk Phongpaichit & Sungsidh Piriyarangsarn(1994)
ในหนังสือ Corruption & Democracy in Thailand.
Silkworm. เชียงใหม่ ประเทศไทย

Swallow, Deborah (2001) ในหนังสือ Culture Shock Finland.
Kuperard/Times Media. Singapore.

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

คณะกรรมการ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม

พลตรี จำลอง ศรีเมือง	ประธานที่ปรึกษา
พลเอก บวร งามเกษม	ที่ปรึกษา
นายลิขิต เพชรสว่าง	ที่ปรึกษา
นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม	ประธานกรรมการ
ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการ
พลเอก ปรีชา เอี่ยมสุพรรณ	กรรมการ
พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส	กรรมการ
นายนิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ	กรรมการ
นายอนุสรณ์ ธรรมใจ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)	กรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนา พลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม	กรรมการและเลขานุการ

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์

74

รายชื่อคณะดำเนินการโครงการ

ที่ปรึกษา

นางสาวนราทิพย์ พุ่มทรัพย์

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและ
พัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม

นางอรพรรณ พรสีมา

รองผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริม
และพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม

ผู้ดำเนินการวิจัย

Ms. Marja-Leena Heikkila-Horn, Ph.D

(Comparative Religions; University of Abo, Finland) 1996.

ปัจจุบัน อาจารย์วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะทำงาน

นางสาวศศิธร เล็กสุขศรี

นางสาววิไลวรรณ ถึกไทย

นางสาวอมรรัตน์ ธีรสรเพชญ์

นางสาวณัฐกฤตา หิรัญสุข

ประสานงานนักวิจัย และจัดพิมพ์

นางสาวศศิธร เล็กสุขศรี

นางสาวอมรรัตน์ ธีรสรเพชญ์

ผู้แปลและเรียบเรียง

นางสาวเพ็ญพิชชี ศรีอรุณ

จัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวณัฐกฤตา หิรัญสุข

คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของประเทศฟินแลนด์